

Zdravíme paní
G. KALLIKOVU,
Kalifornie

50 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 092670)

DENNÍHILASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIV

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 2. SRPNA 1990. Čís. 56

THURSDAY, AUGUST 2, 1990

Komunistická strana zůstává v SSSR nepopulární

Rowland Evans a Robert Novák

MOSKVA, 6. července - Za Borisem Jelcinem, nově zamlklým, když měla strana sjezd, se vynořují síly, které mohou opravdu transformovat tuto zem.

Jelcin, jeden ze 4.000 komunistických delegátů byl apatický, když se monotónně táhlo jednání prvního dne. Když se ho reportér ptal na mínění o Michailu Gorbačovovi, Jelcin jen mávl rukou a neodpověděl nic, jako by se chtěl vzdálit od rozkládající se instituce. Sovětská komunistická strana, i po tom co se zřekla své leninsko-stalinistické nadvlády nad zemí, zůstává u mnohých nepopulární. Rezignace z členství, kdysi žádoucího jako průkazu k úspěchu, možná přesáhne milion (asi 10 procent). Gorbačovovy snahy zhumanizovat stranu byrokratů, kterým záleží na místech ('socialismus s lidskou tváří') vyvolává u lidí úšklebky. Jestli vojsko a bezpečnostní síly nevyvolají pohromu svým zásahem, budou o budoucnost soutěžit sociální demokraté (vedení takovými nově přibylými jako starosta Leningradu

Pokračování na str. 3

Konec milostné aféry?

Michael Meyer

Václav Havel, český filozof a král v jedné osobě, byl pravý, nefalšovaný hrdina. Je ale dobrým prezidentem?

Když Václav Havel vyměnil své modré džinsy za červenou šerpu vysokého úřadu, varoval, že bude tím nejneobyklejším prezidentem. Dokázal to. Jeden den sjížděl koridorem Hradčanského hradu na dětském skútru, a den nato se zdržoval ve společnosti Franka Zappy, Jany Fondové a tibetského Dalai Lamy. V Londýně, Varšavě a Paříži dělal 'lva společnosti', zatím co doma visely jeho plakáty v oknech výkladů jako nějakého místního světce. V Praze mu říkali: 'Svatý Václav' po náboženském patronu města a země české.

Havel revoluci nazval 'sametovou'. Neznělo to však příliš ladně, aby to mohlo být pravdou? Šest týdnů chybělo do prvních voleb v zemi od roku 1946 a něco v revoluci 'nehrálo'. Aliance, která přivedla Havla k moci, hrozila rozpadem. Lidé v Československu se strachovali a čílili se, že vláda do té doby neučinila dost, pokud bývalých komunistických utiskovatelů se týkalo. V tu dobu se to tu hemžilo spory o všem možném, od názvu státu po jeho hospodářskou politiku. A sám Havel začínal cítit, že přihořívá. Stál v čele revoluce, říkali lidé, ale je s to vládnout? Byl mužem okamžiku. Avšak jak dlouho onen okamžik

Pokračování na str. 4

'Už sme ako na Západe'.

Marta Szabová

Nedávno som dostala niekoľko listov z Československa, ktoré mali jedno spoločné - opisovali situáciu, pokiaľ ide o kriminalitu, správanie dospelých, ale i mládeže na uliciach, dokonca o pašovanie drog, o výtržnostiach a podobne, a všetky tieto listy ústili do vyjadrenia: 'už sme ako na Západe'.

Takéto prirovnanie ma neprekvapilo, pretože je opäť len produktom ideológie bývalého komunistického režimu, ktorý po desaťročia, doslova hustil do ľudí opisovanie stavu, takzvané, kapitalistickej spoločnosti na Západe: nezamestnanosť, morálny rozklad, výdatne podporovaný alkoholizmom a drogami, kriminalita, prostitúcia, skrátka, spoločnosť, stojaca na kraji priepasti, do ktorej má už-už spadnúť. Ako však ukázali nedávne udalosti v krajinách východného bloku, do priepasti sa zrútila práve komunistická spoločnosť, ktorá tento osud predpovedala iným.

Pokračování na str. 2

Vúdcové cikánů říkají, že nepokoje ve východní Evropě přinesly s sebou vlnu prot cikánského citění. Cikánské ženy zpívaly návštěvníkům mezinárodního cikánského festivalu v Brně, na Moravě.

Z historickej galérie našich žien.

Ján Mlynárik

Elena Marthy-Šoltésová, L'udmila Podjavorinská, Božena Lacková-Zora, to sú všetko mená, ktoré vstúpili do nášho národného a duchovného povedomia. Ženy - spisovateľky, prozaičky, poetky. Celá jedna generácia, celá plejáda. Poprednú úlohu morálnu a organizátorskú mala však jedna: **Terézia Vansová**. Literárny kritik a historik **Štefan Krčmery** o nej trefne napísal:

Ján Vansa bol evanjelickým farárom v Rimavskej Slatine. Tam prišli Vansovci zo Spiša. Boli bezdetní. No láska je vždy plodná. Tu rodila sa z nej literatúra. Je **Sirota Podhradských**, kniha z najčítanejších slovenských kníh, náležite ocenená? Sú v nej hlboké zážitky rodinné, aké opravdive len žena môže chápať. A je redakčná činnosť Vansovej tiež ocenená? V nej vychodili prvotiny Janka Cigána, neskoršieho Krasku. Sú z najsubtilnejších zvukov slovenskej lýry. Dennica na počiatku tohto storočia, nezávisle od hlasistov, ukazovala oproti martinským časopisom mocnú tendenciu k Čechom'.

Pokračování na str. 5

Čo je vlastne trestná urážka na cti?

J. Sevecka

Najvyšší soviety schválili návrh zákona o ochrane cti a dôstojnosti sovietskeho prezidenta. Porušenie zákona sa trestá peňažnou pokutou do 3.000 rubľov a väzením do troch rokov. Urážka cestou oznamovacích prostriedkov sa trestá až do šiestich rokov väzenia, a publikácia, rozhlas, alebo televízia, ktorá tento materiál uverejní, vystavuje sa peňažnej pokute do 25 tisíc rubľov a stratí licenciu. Podľa agentúry TASS zákon sa nevztahuje na kritické poznámky, týkajúce sa činnosti sovietskeho prezidenta, alebo politiky, ktorá sa pod jeho vedením uskutočňuje, ale niektorí sovietski poslanci sa západným novinárom sťažovali, že zákon iba nejasne definuje, čo je vlastne trestná urážka na cti, na rozdiel od oprávnenej kritiky. Podľa niektorých poslancov nie je jasné, ako oddeliť túto kritiku od zlomyselného uverejnenia textu, nezodpovedajúceho pravde. Proti týmto priestupkom majú zákony vo väčšine civilizovaných krajín. V niektorých má hlava štátu privilegované postavenie, v iných zas nie.

Pokračování na str. 4

Pokiaľ ide o situáciu v Československu, je omylom myslieť si, že súčasný morálny rozklad spoločnosti je nejaký nový jav. To všetko tam totiž už dávno existovalo, o niečom sa hovorilo, o niečom sa nesmel, a tak to skrývané a zakazované sa v dnešných dňoch dostáva na svetlo. Patria k tomu drogy, prostitúcia, ale aj AIDS, vyčítanie pronacistických skupín, i takzvaných pankáčov a patrí k tomu aj zľahostajnenie mnohých príslušníkov verejnej bezpečnosti, ktorí týmto dávajú rôznym žvlom zelenú. Avšak, vráťme sa ešte k porovnaniu 'už sme ako na Západe' a položme si otázku: aká je vlastne tá západná spoločnosť? Určite nespĺňa predstavy tých ľudí, ktorí si myslia, že na každom rohu sedí zobrák, že na ulici bude do nich podchvil'ou vrážať človek pod vplyvom alkoholu, že ho budú priamo v meste obť'azovať poniektorí občania, že každý druhý mladý človek je narkoman a obeť AIDSu, že... mohli by sme toho vymenovať ešte veľa. Nie, s týmto sa bežne v západných uliciach civilizovaných národov nestretete, žiaľ, stretete sa s tým v mestách, dokonca i v tých hlavných, v Československu. Ale zostaňme ešte chvíľu pri porovnaní spoločnosti v západných demokraciách a tej, označovanej ako 'socialistická', o ktorej predstavitelia bývalého komunistického režimu nechceli pripustiť, že je v hlbšom rozklade ako ktorákoľvek iná. Ak zoberieme do úvahy štatistické čísla, vidíme, že počet trestných činov a prečinov, odhladihnúc od ľudí politicky stíhaných, pripadajúci na 15 miliónov obyvateľ'stva v Československu, je vysoký, dokonca oveľa vyšší ako v západných štátoch. Aké to prekvapenie pre občanov, ktorí sa takmer denne mohli dočítať, že socialistická spoločnosť sa už nachádza vo svojom poslednom, najrozvinutejšom štádiu. Aké to prekvapenie pre tých, ktorí si túto hlasno deklamovanú frázu dnes môžu porovnať so skutočnosťou! Položme si však ďalšiu otázku: prečo človek na ceste spoločenského prerodu tak často a rád siaha práve po horších vzoroch?

Ak by sme trochu nahliadli do histórie vývoja človeka, jeho miesta v prírode a spoločnosti, zistili by sme, že kým tie minulé storočia poznačil boj o podmanenie prírody, 20. storočie, predovšetkým jeho druhá polovica, znamená 'vít'azstvo' ľudstva nad prírodou. Leží mu pri nohách, porazená, ba dokonca nielen spustošená, ale aj umierajúca. Aký to má súvis s človekom? Človek je vlastne jej produktom, príroda mu odovzdala svoju štafetu, aby začal, či skôr pokračoval tam, kde sa jej možnosti končia. A tak si človek začal budovať svoje okolie, spoločnosť, svoje mravné hodnoty, ku ktorým patrí dobro, láska, spravodlivosť a sloboda. Neexistuje iný politicko-spoločenský systém, ktorý by ľudstvu poskytoval väčšiu možnosť tieto hodnoty získať ako je demokracia. Je najmladším politickým zriadením a zároveň aj najt'azšie dosiahnutelným. Už neraz sa stalo, že spoločnosť upadla do diktatúry, tyranie, ale ešte ani raz sa neocitla - zrazu v demokracii. Tú si treba budovať, postupne získavať a pestovať. Avšak, aj demokracia a sloboda je dvojsečná zbraň; v nepovolných rukách sa stáva bumerangom, ktorý môže zasiahnuť aj samotného stralca. Týmto nebezpečným bumerangom rodiacej se demokracie sú v Československu všetky negatívne javy, ktoré si niektorí jedinci osvojujú práve zo západných demokracií, kde sú často dôsledkom vysokej ekonomickej konjunktúry a hospodárskeho dostatku. Je to paradox, ale zrejme má k zlu ľudstvo bližšie ako k dobru; či človek skôr, než sa odnaučil zabíjať, nevymyslel dokonalé zbrane? Či politická sloboda jednotlivca mu zároveň nedáva aj právo túto slobodu na úkor ostatných, ale aj na svoj vlastný - zneužívať? Na jedno sa nesmie zabúdať - Československo vykročí na novú cestu s trpkým dedičstvom bývalého komunistického režimu - národ doplatil naň nielen ekonomicky, ale aj mravne a súčasná kriminalita a všetky ostatné negatívne javy, sú toho dôsledkom. Existovali by nezávisle, či je alebo nie je 'nejaký' Západ. V novej spoločnosti, ktorá by už

nemala byť ochudobnená o náboženskú výchovu, ani o mravnú, sa určite nájde miesto aj pre naplnenie slov ako: sebaovládanie, zodpovednosť, disciplína a rovnako aj sebadisciplína. Avšak, ešte stále sa budú vyskytovať jednotlivci morálne labilní a dezorientovaní v rodiacej sa demokracii, ktorí si ju budú vysvetľovať po svojom. A to bude už úloha všetkých ostatných, vrátane masovo-komunikačných prostriedkov, ktoré musia prevziať aj túto úlohu - bojovať proti negatívnym spoločenským javom.

Zprávy ZE SVĚTA

ZAHRANIČNÍ ZPRÁVY

ALŽIR - Alžír

Pobočník vůdce palestinského vůdce Arafata řekl, že jeden z představitelů izraelské panující strany Likud měl rozhovory s Organizací pro osvobození Palestiny a předložil nový návrh na uspořádání míru na Středním východě. Avšak přední poradce izraelského ministerského předsedy Šamira zamítl pravdivost této zprávy a prohlásil ji za nesmysl.

ŽENEVA - Švýcarsko

OPEC schválil zvýšení své ceny (minimální reference) z 18 na 21 dolarů za sud oleje. Bylo to první zvýšení ceny oleje za čtyři roky. Tato částka není však rozhodnou cenou, ale pouze cílem. OPEC doufá, že jej dosáhne kontrolou výroby. Naděje OPECu jsou však velmi malé, zejména v přítomnosti, neboť to potrvá měsíce, než skupina začne dostávat cenu, kterou chce mít.

VARŠAVA - Polsko

Návrh zákona na zákaz prodeje realit, vlastněných polskou vládou cizincům byl schválen v dolní komoře parlamentu poměrem 224-136. Mezi Poláky je velice široce rozšířena obava, že jejich země bude 'vykoupena' lidmi ze Západu - zejména Němci, kteří hledají ve Východní Evropě poměrně nenákladné majetky. Tento zákon se netýká soukromě vlastněné půdy, která v přítomnosti může být prodána se souhlasem ministerstva vnitra. Polský senát odhlasoval zákon, dle kterého 80 procent státem vlastněného průmyslu může být předáno do rukou soukromých investorů.

MOSKVA - SSSR

Sovětský svaz má v úmyslu zrušit cenzuru a její organizaci. Glavlit, která po dlouhá léta byla strážkyní linie komunistické strany v literatuře a umění, jak oznámil sovětský časopis Kom-somolskaja Pravda; dále oznámila, že Glavlit bude nahrazen Guotem, organizací zabývající se státními tajemstvími.

SIDNEY, NSW - Austrálie

Odpovídá na záplavu připravených kriminálních, kteří se ohánějí injekčními jehlami naplněnými krví infikovanou AIDS, generální

žalobce státu New South Walesu prohlásil, že stát má v plánu změnit zákon, kterým jsou řízeny občanské žaloby z vražd. 'V občanském právu je psáno, že smrt se musí dostavit do jednoho roku a dne'. Pan Dowd dodal, že lidé nakažení AIDS 'obyčejně umírají později než za jeden rok po té kdy se nakazili'. Pan Dowd také řekl, že uvažuje o zvýšení trestů pro nositele AIDS, kteří mají pohlavní styk a nevarují svého partnera o svých potížích.

MOSKVA - SSSR

'Pravda' oznamuje, že Sovětský svaz je v nebezpečí rozšířeného nedostatku potravin, protože rolníci již nyní vyměňují očekávanou velkou sklizeň za nástroje a stroje, místo aby prodávali svou úrodu státu. Tento deník komunistické strany dále píše, že rolníci chtějí vyměňovat svou sklizeň přímo s továrnami a tím odřezávají stát od finančního procesu. Kolektivní hospodářství prodala ke dni 23. července státu pouze 18 procent své celkové sklizně. Nízká hladina prodeje státu způsobila poplach, protože většina zrna je pěstována pouze ve třech republikách: Ruské Federaci, Kazachstanu a na Ukrajině. 'Pravda' dále říká, že 'toto vše je důvodem k poplachu, protože neprodají-li tyto 3 republiky dost zrna, nastane nedostatek v ostatních dvanácti republikách země'.

PRAHA - Československo

Tomáš Sokol, hlavní žalobce se sídlem v Praze se měl vyjádřit, že město není bezpečné v noci a žádá o registraci prostitutek. Ve svém interview s Mladou Frontou řekl: 'Musíme si uvědomit, že v Praze je 20 tisíc prostitutek'. Praha má asi 1.2 milionu obyvatel. To znamená, že na 60 lidí připadne jedna prostitutka, čili v jedné a půl tramvaji je jedna slečna k máni.

KJEV - Ukrajina

Ukrajina žádá Moskvu, aby k 1. prosinci t.r. poslala domů všechny ukrajinské vojáky, kteří jsou služebně umístěni v jiných sovětských republikách. Žádá také, aby vojáci sloužící v Kirgizu, Azerbajdžanu a v Arménsku byli vráceni domů o dva měsíce dříve. Tuto parlamentní rezoluci bude lze jen těžko vynutit, ale hlavně je považována za symbolické gesto vzdoru.

Pokračování na str. 8

Czechoslovak Daily Herald

DENNÍ HLASATEL

Established 1891

6426 W. CERMAK ROAD, BERWYN, IL. 60402

TEL.: (708) 749-1891 and 749-1898

Second class postage paid at Berwyn, Illinois

Published Tuesdays, Thursdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (CENY PŘEDPLATNÉHO):

UNITED STATES		CANADA (in US Dollars)	
Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)	Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)
3 months \$25.00	\$15.00	3 months \$ 35.00	\$18.00
6 months \$42.00	\$25.00	6 months \$ 55.00	\$30.00
12 months \$80.00	\$42.00	12 months \$100.00	\$52.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslané články. Zaslané rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme \$3.00.

OVERSEAS in US Dollars

3 months \$ 38.00	\$22.00
6 months \$ 70.00	\$35.00
12 months \$125.00	\$65.00

fantazii filmu Star Wars, jakýsi ochranný štít ve vesmíru, který by znemožnil jakoukoliv nukleární válku. Zcela pochopitelně. Reaganův svět byl Hollywood a každý úspěch byl měřen kvalitou úspěchu jak byl Hollywoodem uznáván, to jest finanční úspěch. Peníze jsou úspěch a úspěch jsou peníze. Proto snad také Reagan chtěl rozluštit vše penězi. 'Hod'te na to peníze a všechno bude rozluštěno'. Jelikož z názvu Star Wars vznikla mezi odborníky ostuda, zejména když ve skupinách se šli podívat na onu filmovou slátaninu, název byl diskretně změněn na SDI (Strategic Defense Initiative). Prezident Bush se odtáhl od tohoto programu, ale jeho tajemník obrany byl stoupencem SDI, byt' i pod více inteligencí kontrolovanými nápady, které ovšem postřádaly grandiosnosti Star Wars. Jako obyčejně nasadil svého náměstka, jako to bylo v případě potratů, aby propagoval něco, co on z taktických důvodů v jisté době propagovat nemohl, neboť jako většina politiků řídí se zásadou, že 'neříkám tak ani tak, ale na má slova dojde'. A tak i 'arachnofobia' je velkým úspěchem a jistě bude stát v první řadě 'skvělých filmů, neboť' jistě vyděla pro své tvůrce hodně peněz - a to je americký úspěch. O této arachnofobii, nebo-li o posledním modním řevu filmu, kde vystupují strašidelní pavouci, dočetl jsem se ve věřejších novinách. Autorem je jakýsi William Hines, pravděpodobně filmový kritik. Píše o jakémsi entomologovi May Berenbaumu, který se zabývá příšernými filmy o pavoucích. Byl jí předveden film 'Arachnofobie, ještě před premierou a dala mu vysoké známky a předpověděla velký úspěch, finanční ovšem. Zjistila, že tento film, jakožto většina filmů tohoto druhu, všeobecně nevěnuje, žádnou pozornost vědeckým skutečnostem, ale je výtečně fotografovaný a alespoň má smysl pro humor.

WASHINGTON, D. C. - USA

Prezident Bush se přibližuje příliš těsně k pasti, kterou by mohlo být jeho vměšování se do olejové politiky Středního východu. Ovšem to by bylo protikladem jeho zvolení: zájmy Texasu, které lze vidět zcela jasně za každou významnou osobou Spojených států, jsou v sázce. Do této pasti může prezident spadnout a nebude vědět jak, neboť iracký prezident Saddam Hussein začíná hrát dvojitou úlohu mocného muže Perského zálivu a policisty oleje. Historie však ukazuje, že americký drak je opravdu z papíru, neboť prohrál, co se dalo. Zajímá-li se kdo o pravé příčiny, necht' se jen zadívá na liberální křídla obou politických stran. Dvěma pánům nelze sloužit a na dvou židlich nelze sedět.

Pokračování na str. 8

Výroční schůze American Bar Association (ABA - Sdružení amerických právních zástupců).

Během výroční schůze ABA v Chicagu, 2. - 9. srpna bude mnoho programů zabývajících se nedávným vývojem ve východní Evropě. Mezi nimi by vás mohly zvláště zajímat:

The Corroded Curtain (Rozleptaná opona): Podari se to východní Evropě? Mezi řečníky bude Dagmar Burescová, ministr spravedlnosti Československé republiky. V pondělí 6. srpna v poledne, Grand Ballroom v hotelu Drake.

The Broader Context of EC 1992: Is it Helping or Hindering the Process Toward Integration? Emerging Political Cooperation in Europe (Širší kontext EC 1992: Pomáhá nebo zabraňuje pokroku integrace? Vynořující se politická spolupráce v Evropě).

Mezi řečníky bude Rita Klímová, velvyslankyně České a Slovenské federální republiky do USA v neděli 5. srpna ve 2 hod. odpoledne v Ballroom C, West Tower, Hyatt Regency Chicago.

Pověřovací listiny ABA se vyžadují na všech částech programu výroční schůze. Průkazy a úplný seznam 'Highlights' - význačných bodů výroční schůze - můžete dostat v ABA News Center, které bude v Hyatt Regency Chicago, na výstavním poschodí. News Center (Středisko informací) bude otevřeno od 6 ho. ráno do 6. hod. večer počínaje čtvrtkem 2. srpna. Tel. číslo bude: 312-946-9423.

Komunistická strana . . .

Anatolii Sobčak a starosta Moskvy Gavril Popov) a konzervativci volného trhu. Z těchto konzervativců se skládá opravdový nástroj na radikální změnu nejen k demokracii, ale také ke kapitalismu, rozdělenému Sovětskému svazu a jednostrannému nukleárnímu odzbrojení. Tito reformisté vzhlížejí k Jelcinovi jako svému vůdci. Toto je tentýž Jelcin, který neodevzdal svou komunistickou legitimaci, nazval se sociálním demokratem a ve svém životopise stále ještě vyjadřoval pochyby o soukromém vlastnictví a o demokracii s více stranami. Ale jako tato země sama, nový prezident Ruské republiky spěchá po rychlé dráze změny, jakou bychom si byli nemohli představit před pár měsíci. Opravdu, bylo by bývalo těžké si představit nové ruské politiky, kteří vidí v Jelcinovi svého vůdce - jako Arkadii Murašev, 32-letý nekomunistický vědec, který vyhrál nad třemi komunisty z Moskvy ve volbách do Nejvyššího sovětu. Tento tajemník vlivné skupiny reformních delegátů, vidí 72 let bolševizmu jako tragický omyl, jehož trosky je nutno odklidit.

Murašev zbožňuje Margaret Thatcherovou, a americký konzervativní aktivista Paul Weyrich je jeho přítel a učitel. On a jeho žena Olga, která provozuje soukromý dobročinný ústav, jsou děti komunistických vojenských důstojníků a byli oba vychováni bez náboženství. Ale oba byli vloni pokřtěni. Muraševova parlamentní skupina byla proti tomu, jak Gorbačov zacházel s Litvou, a chtěla by volnou federaci Sovětského svazu ('jako Evropská obec'). Nevidí žádnou vojenskou hrozbu od sjednoceného Německa a ještě mnohem méně od Spojených států a mluví o 'jednostranném' sovětském nukleárním odzbrojení. Může Boris Jelcin jít po této vizionářské stezce? Vloni se to zdálo sotva možné když se jeho návštěva Spojených států a Západní Evropy ukázala být fiaskem. Zprávy o jeho opakovaných pitkách a nesouvislých prohlášeních vážně poškodily jeho pověst na Západě. Jeho reputace nestálosti setrvává kvůli incidentům, jako byl jeden o víkend. Jelcin se osobně zavázal udělat interviews s námi pro televizi, které by pak bylo vysíláno mezinárodně přes CNN, avšak, bez varování, se neukázal. Když jeho pobočníci citovali jako příčinu nestalé 'zdraví' nazvali jeho vystoupení 'fyzickou nemožností', vzbudilo to ta nejhorší podezření. Jeden jeho politický přívrženec nám později sdělil, že Jelcin se neukázal proto, že nechtěl nic říci o tom, jak se Gorbačov pokoušel na Kongresu strany oživit diskreditovaný nástroj moci. Je-li tomu tak, jeho neuctivost k nám ukazuje 'novou sebedisciplinu'. At' jsou jeho chyby jakékoliv, reformátoři se dívají na Jelcina jako na člověka schopného podniknout radikální kroky nutné a požadované ruskými lidmi. Gorbačov se ani nemůže pokusit o základní mechanismy trhu; hoví choutkám kongresní většiny tvrdé linie sliby, že bude pokračovat v dokázaném nezdaru kolektivních farem. Zatímco Gorbačov slibuje recesi a inflaci bez legální reformy, Jelcin 'káže' o volném trhu bez nedostatku. To pomáhá vysvětlit trvalou přízeň Buschovy administrace, která je záhadou zdejších reformátorů. Zdá se, že ti, kdo v Americe dělají politiku jsou oddáni víře, že k hospodářskému zlepšení je nutná bolest a předepisují 'shock treatment' pro lidi, kteří zlenivěli falešnými sliby komunistického bezplatného oběda. Zatímco tito Američané se dívají na Jelcina a obávají se ho jako populistického demagoga, on se fakticky vynořuje jako vůdce Rusů, kteří chtějí demokracii, kapitalismus, náboženství a demilitarizaci. Gorbačov nemůže sledovat takovou agendu, ale Jelcin se možná pokusí. Přel. mmj

Vo Veľkej Británii sa nepravdivý výrok, alebo necudné gesto považuje za urážku na cti. To sa vzťahuje na všetkých občanov. Peter Carter Ruck, odborník na občiansko-právny zákon povedal nášmu londýnskemu dopisovateľovi, že sovietsky zákon o ochrane prezidenta pred urážkami je krokom späť. Takýto zákon existoval podľa jeho slov v Británii v 17. storočí. Podľa sovietskeho zákona môžu byť publikácie, rozhlasové, či televízne stanice v prípade urážky prezidenta vyradené z činnosti. Britské súdy naproti tomu môžu iba nariadiť, aby sa urážlivé komentáre nevysielali, ale aj to iba vo výnimočných prípadoch, keď ich predtým súd uznal za nepravdivé. Mark Stephens, taktiež popredný právny odborník povedal, že britský zákon nepozná predpisy na ochranu cti a dôstojnosti premiéra. Pripomenul, že ani členovia monarchie, vrátane kráľovnej Alžbety, hlavy štátu, nemajú osobitnú ochranu pred očierňovaním. Najvýraznejším dôkazom toho je už takmer všade známy britský televízny seriál 'Spitting Images', ktorý zosmiešňuje členov kráľovskej rodiny, ale aj politikov, ako napríklad ministerskú predsedníčku Margaret Thatcherovú. Žalobca v Anglicku má v občiansko-právnom procese právo žiadať za urážku finančné odškodnenie. Podľa britského zákona verejné osoby nemajú mať väčšiu ochranu pred zákonom, ako iní občania. Ak obžalovaný dokáže, že jeho tvrdenie je pravdivé, proces vyhrá. Jedinou výnimkou takejto žaloby je zákon, ktorým sa zakazuje porušenie tajnosti trestného registra iného občana. Angličania majú podľa zákona právo byť informovaní o tom, čo sa deje v parlamente, súdoch a určitých iných ustanovizniach. Novinár, ktorý o tom referuje, je chránený pred obvinením z ublíženia na cti, vyplývajúcim z jeho verejnej služby. Jeho referáty však musia byť vyvážené, čestné a presné. Presné znamená, že presne interpretoval. Novinár však nie je zodpovedný za pravdivosť ním tlmočených informácií.

Vo Francúzsku nie je zásadný rozdiel medzi urážkou súkromnej a verejnej osoby. Sú však výnimky, menovite u hlavy štátu. Aj v takomto prípade je však veľmi nepravdepodobné, že by prezident mohol úspešne žalovať za urážku na cti. Na tento priestupok sa vzťahuje zákon z 29. júla 1881, ktorý mal zväčša chrániť tlač pred vládnym zásahom a zaručiť slobodu myslenia a prejavu. Ak v dôsledku rozširovania nepravdivých a urážlivých myšlienok však niekto spácha zločin, alebo sa oň pokúsi, vtedy pôvodca informácií sa považuje za spolupáchateľa. V prípade urážlivých a opovrhlivých výrokov, alebo nepravdivých, či neopodstatnených výpadov nie sú určené špecifické tresty a výšku pokuty, alebo výmer trestu určí sudca podľa vlastného uváženia. Toto sa týka aj ochrany prezidenta. Francúzski právni odborníci uvádzajú prípad z roku 1881, keď francúzsky prezident podal žalobu za urážku na cti, avšak bez úspechu. V roku 1964 Charles de Gaulle zažaloval extrémne pravicový týždenník Rivarol za urážku verejnej mravnopočestnosti, ale súd odmietol zaoberať sa prípadom. V roku 1979 francúzsky časopis Canard Enchaîné verejne napadol česť prezidenta Giscarda D'Estaing, keď napísal, že prijal súkromný dar v podobe cenných diamantov od diktátora stredoafrickej republiky Jeana Bedela Bokassu. Tlmočník prezidenta rozhodne poprel pravdivosť obvinenia, ktoré sa rozšírilo takmer po celom svete, a prezident povedal, že medzitým boli diamanty odovzdané štátu. Nikdy však časopis nezažaloval.

Nemecké súdy sú veľmi prísne v prípadoch urážok na cti a riadia sa zásadou, že každý má právo na spoločnú úctu. Dokonca aj nadávky, iné negatívne označenia a zlomyselné ohovárania môžu mať v prípade, že žalovaný je uznaný vinným, za následok až dvojročné väzenie, alebo peňažnú pokutu, ktorá závisí na výške platu, od jednodennej pracovnej mzdy až po ročný príjem. Vo väčšine prípadov však prokuratúra nezavedie vyšetrovanie. Najzriedkavejšie zo všetkých obvinení však predstavuje urážka na cti spolkovému prezidentovi a hanobenie štátu, spolkových krajín a symbolov ako vlajky, hymny, súdu, vlády a jej členov. Tu sú možné vysoké tresty až do piatich rokov väzenia a peňažné pokuty.

Spojené štáty nemajú jednotný zákon v prípadoch krivého obvinenia. Každý z 50-tich štátov únie má vlastné paragrafy. Kto vysloví nepravdivé výroky alebo ohovára, môže byť žalovaný. To sa týka aj tlače, rozhlasu, televízie a iných prostriedkov masovej komunikácie. V zásade sa urážka na cti definuje ako niečo, čo má za účel poškodiť povest' druhého. Aby sa prípad mohol dostať pred súd, žalobca musí dokázať, že zlomyselné výroky ho poškodili finančne, alebo ohrozili jeho postavenie. Na získanie odškodného nemusí dokázať, že potupa bola zámerná. Výroky v súvislosti s legislatívnymi a inými konaniami štátu sú imúnne. Americký senátor alebo kongresman je chránený pred žalobou za všetko, čo povie na pôde kongresu. A americkí verejní činitelia, vládni úradníci a známe osobnosti verejného života narazia pri pokuse vzniknúť žalobu za urážku na takmer neprekonateľné prekážky. Americký prezident a politici majú teda väčšie ťažkosti vyhrať v takýchto prípadoch proces, ako súkromné osoby.

potrvá?

Havel byl jedním z těch opravdových hrdinů, jež vyplavila revoluce '89. Jeho dlouhodobý odpor proti komunistickému vladaření ho včlenil do středu hnutí jinověrců. Byl to on, kdo byl při zakládání skupiny lidských práv Charty 77 a strávil, často sám, ve vězeňské cele, noční bdění pro politickou svobodu. Jeho hry mluvily výmluvně o tiché beznaději v totalitním režimu, o nesčetných zradách systémem požadovaných. Díla nemohla být uvedena na jeviště v jeho rodné zemi, ale získala mu mezinárodní pověst. Nenadále, v listopadu loňského roku, Havel shledal, že se stal symbolem. Jeho morální status ho oddělil: Tak jako George Washington před dvěma stoletími, i on byl 'ten a nikdo jiný'. Lidové cítění ho vmetlo do úřadu, kde volal po národním spasení 'občanskou odvahou'. Namísto toho je Československo unášeno proudem. Jeden symptom: Mnoho hašteření kolem názvu země - dnes České a Slovenské federální republiky, v uznání pocitů 5 miliónů Slováků, jedné třetiny obyvatel. Češi byli proti, špatné znamení. 'Musíte-li souhlasit s nesouhlasem s názvem své země', vyslovil se jistý západní diplomat v Praze, 'budete asi muset stejně tak souhlasit s nesouhlasem o povícero důležitých sporných otázkách'.

Mnohem vážnější trhlina se tvořila kvůli Havlově rukavičkovému jednání s komunistickou stranou a tajnou policií. Havel převzal úřad soukromně, slavnostně sliboval 'vybít' komunisty co politickou silou. Vzápětí kázal o 'odpouštění' a varoval před 'honbou za čarodějnicemi, což mnoha Čechoslovákům příliš nesešlo. Předávi Havlova vlastního Občanského fóra se celé hodiny snažili prezidenta přesvědčit, aby propustil svého ministra vnitra Richarda Sacheru. Proč? Protože Sacher nehnul ani prstem, aby rozpustil obávanou státní bezpečnostní policii, a předával tajné materiály za účelem zdiskreditování odpůrců jeho křesťanské demokratické strany. Když Havel zaváhal, předali věc k jednání v parlamentu. 'Musíme se vypořádat s policií, pokud je ještě čas. Další otálení jim poskytne čas k přeskupení', říkal mluvčí Občanského fóra Ivan Gabal. Hněv lidu dosáhl takového stadia, že 20.000 jich vtrhlo na Václavské náměstí s výkřiky 'Dolů s komunisty!', a 'Navalte, co jste narabovali!' Poselství se na Hradčanech neztratilo. Byl to první protest většího rozsahu od revoluce - a byl namířen, byť jen uhlazeně, na Havla. 'Lidé chtějí, aby byl tvrdší', řekl Jan Dobrovský z Lidových novin, největších pražských novin těchto dnů. Kritika Havla nicméně zaváněla téměř zradou. Jan Ruml, vydavatel 'Respektu', prominentního pražského týdeníku prohlásil, že Havel je absolutní nepolitik, neškuli antipolitik, vtačen doslova proti své vůli do role, která mu nesejde, těší se z ní jen tak napolovic, a nelze ho činit plně odpovědným. Havel nikdy nechtěl být prezidentem, a tak jsme náchylni k tomu být k němu shovívaví' pravil Ruml. Lidé napadali Havlovy poradce. Útočili na starý systém, však zřídka kdy na prezidenta samotného. 'Havel je naše Posvátné tele', říkal Ivan Lamper, pisatel úvodníků pro Respekt. 'Fakt je ten, že vláda odvádí špatnou práci a my o tom píšeme. A je z toho oheň na střeše, co mám povídat. Dopisy, telefonáty, hromy a blesky se na nás jenom valí'.

A další fakt, že Havel se cítil nejvíc doma coby filozof a král v jedné osobě. Vyjednávání o odsunu sovětských trup z Československa bylo jeho dílem. Měl Varšavský pakt k tomu, aby s jásotem kvitoval sjednocení Německa. Čechoslováci obdivovali Havlova morální vytrvalost, avšak současně začínali ztrácet trpělivost. Jak dlouho ještě budeme čekat, ptali se lidé než se ukáže jaké výsledky v pracovních možnostech a čistějším životním prostředí? 'My také nejsme spokojeni s tím, jak málo jsme se pohnuli', říkal prezidentský mluvčí Michal Žantovský. 'Změna chce čas. Lidé chtějí okamžitá řešení, my však nemáme co k nabídnutí'.

Konfrontace s Hradem se stávaly běžnou věcí. Pouze několik dnů před výbuchem ohledně policie vinili předáči Občanského fóra Havla z rozruchu nastalém v oblasti hospodářských reforem. Havel měl už dávno něco dělat ve věci uvážnutí mezi dvěma křídly poradců, říkali. Jedno z nich, vedené náměstkem ministerského předsedy Valtrem Komárkem, si přálo odložit drastické změny až do doby po volbách,

Pokračování na str. 5

SIŇCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.

2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

Haldy dopisů již proudí do kongresu a jejich poselství je velmi jasné: Starší Američané nechťejí, aby kongres si hrál se Sociálním zabezpečením, tak píše Bob Rast, Newhouse News Service v Chicago Sun-Times. 'Plánování snížení Sociálního zabezpečení a Lékařské péče je formou zneužívání starých lidí', říká dopis zástupci Robertu W. Davisovi (rep. z Michigany). 'Vyřešení krize národního dluhu jest první předností této země', říká jiný. 'Avšak pokoušet se o rozřešení problému na úkor milionů starších lidí, kteří závisí na Sociálním zabezpečení, jakožto na jediném zdroji svého příjmu, je stejně nemyslitelné'. Nyní když prezident Bush ustoupil od svého

závazku 'žádné daně', kongresní odborníci hledají cesty, jak rozložit bolest na co největší počet poplatníků. Bílý dům a zástupci kongresu říkají, že musí ušetřit nejméně 50 bilionů pro fiskální rok 1991, který začíná 1. října t. r. Jejich cesta však může být trnitá. Starších lidí jsou dnes v Americe desítky milionů a tvoří masu, která může snadno rozhodnout kterékoliv volby, zejména proto, že tito lidé se nezajímají o 'liberální' myšlenky, jako je šikanování lidí z důvodu umělých rasových konfliktů, zahraničních darů teroristům na Středním východě a celé te Plejadě abstraktních myšlenek vyfihnutých v umělých sklenicích institucí nejrůznějšího druhu. Politická váha se pozvolna, ale jistě přesunuje.

Z historickéj . . .

Terézia Vansová pochádzala zo Zvolenskej Slatiny, kde sa narodila roku 1857. Vyrástla v rodine uvedomelého slovenského evanjelického farára. Po vyštudovaní dievčenských škôl sa vydala za Jána Vansu a žila v miestach, kde Vansa vykonával pastoračnú činnosť, najdlhšie, 30 rokov, v Rimavskej Píle. Do literatúry vstúpila poéziou; roku 1875 jej verše vyšli v zbierke **Moje piesne**. Snažila sa, aby si slovenské ženy obľúbili maďarskú a nemeckú literatúru. V rokoch 1898 až 1914 vydávala časopis Dennica. Ten čoskoro nadobudol celoslovenský význam. V povojnových rokoch po štyri roky redigovala v Banskej Bystrici časopis Slovenská žena. Od osemdesiatych rokov 19. storočia sa Terézia Vansová venovala písaniu poviedok, noviel a románov zväčša z panského prostredia. Roku 1889 v Ružomberku vydala román **Sirota Podhradských**, ktorý sa považuje za prvé dielo svojho druhu, napísané slovenskou ženou. Po vojne vydala romány **Sestry a Kliatba**. Tie však už nedosiahli tak veľký čitateľský úspech, ako jej prvotina. Vansová sa však venovala aj dramatickej tvorbe. Tak roku 1889 vzniklo dielo **V salóne speváčky**, neskôr **L'úbezni hostia** a **Môj Jožko**. Najúspešnejšia bola jej hra **Svedomie** z roku 1897. Vansovej najväčší literárny vklad je v memoárovej literatúre. Vychádzala z nej z vlastných spomienok, no aj počutých rozprávání zo života dedinských školských a farských domov a slovenskej dediny 19. storočia. Na začiatku tejto literatúry bola skutočná príhoda **Julinkin prvý bál** a **Ohlásky**. Opísala svoju návštevu Prahy a najmä svoje pôsobenie v Dennici, v ktorej uverejnila viacero biografických obrazov. Vyvrcholením tejto produkcie je biografická jej manžela **Ján Vansa**, ktorá pôvodne vychádzala v Slovenských pohľadoch pod názvom **Môj muž**. Podľa už spomínaného Krčméryho toto dielo bolo 'v čele poprevratovej literatúry tohto druhu'.

Terézia Vansová sa zapísala do slovenskej kultúry aj ako autorka literatúry pre mládež. Roku 1903 vydala dielo **Pal'o Šuška** a o dva roky neskôr **Danko a Janko**, v ktorom opísala detstvo svojho manžela a jeho priateľa. Terézia Vansová zomrela roku 1942 v Banskej Bystrici. Na jej počesť sa koná každoročne v Lomničke celoslovenská súťaž žien v umeleckom prednese, 'Vansovej Lomnička'.

Navštívte svobodné

ČESKOSLOVENSKO 1990

Nyní bez víza a povinné výměny.

Každý měsíc máme 3 skupinové odlety do Prahy a Bratislavy za nejnižší ceny na rezervovaná data. Zavolejte o podrobnosti!

Levné ceny do dalších evropských měst.

FRANKFURT \$599.00 MNICHOV \$659.00
ZENEVA \$629.00 PARIŽ \$659.00

plus 25.00 dolarů daň

VIDEN speciál \$734.00 plus \$16.00

VARŠAVA speciál \$699.00, děti do 17 let jen 499.00

Pronajmutí aut v Evropě za velmi výhodné ceny.

Návštěvy z Československa vyřizujeme rychle a spolehlivě na jakoukoliv dobu pobytu.

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Road, Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

ba navíc zmírnit je za účelem ochrany pracovních příležitostí a životní úrovně. Druhá frakce, vedená ministrem financí Václavem Klausem, dávala přednost tuhým, na trh zaměřeným opatřením. Povšechně stáli předáci fóra za Klausem a jeho rigorosním programem. 'Jsme nespokojeni s hlemýždím tempem změny', stěžoval si Jan Urban, vůdčí hnutí. Hrozil rozchodem s vládou a 'stát se nejsilnější opozicí, jakou kdy země poznala'. Přidrží taktika zabrala. Další týden konečně zaslala vláda parlamentu 'balík' hospodářských opatření, včetně tolerantních zákonů ohledně soukromého podnikání a cizích investic. Co nicméně máte je fakt, že Havel musel být klackem vhaněn do akce. Dokonce co je ještě hodnější hlavy lámání je to, že jeho čelní poradci nepovažovali jeho zásah za nutný. 'Proč by se měl do těchto věcí míchat?' ptal se jeden sekretariátní asistent. 'Hospodářství není zásadně v jeho pracovní náplni'. Je těžké představit si poradce, kteří by vyloučili hospodářství z prezidentovy pracovní náplně. Avšak život na Hradě, říkal jeden Havlův známý, nepřipomíná nic víc než 'hýčkání v zámočku lásky'. Havlův bezprostřední kruh sestává z dramatika, rockového muzikanta, zeměpisce, herečky, malíře a skriptera. Havel je má za 'inteligentní amatéry', od nichž lze očekávat nejednu dobrou radu. Po pravdě by se dalo říci, že byli vybráni spíše pro potvrzení než nabídku. Havel je silný jedinec, který 'nenaslouchá nikomu jinému než sám sobě', jak o něm soudí jeden úředník z Oblastního fóra. Jiní zasvěcenec ho definuje stručněji: 'Tento prezident radí svým poradcům'. Snad je nevyhnutelné, že by kult osobnosti, obkličující Havla (a objímající ho), měl dát vzrůst jeho vlastní protiortodoxii. Havlova ostýchavost bude jednoho dne v oblibě. Dojde-li k tomu, nesmělci by učinili dobře, kdyby měli na paměti překážky, jimž je čelit Havlovi nové vládě. Cesta k demokracii a fungujícímu hospodářství bude mnohem svízelnější, než jak si valná většina Čechoslováků představovala v ony horečnaté dny listopadové. Havel si zasluhuje trpělivost a značnou měrou ji získává. Jeho lidé povídali, že si přál být prezidentem i po červnových volbách, nikoli však déle než po dva roky. Mezitím se země vyvíjí v demokratický systém. Na nové ústavě se pracuje a blíží se dokončení. Nové politické strany se rodí na politické scéně jako houby po dešti.

Občanské fórum, vždy chabá koalice, by mohla splynout se soupeřícími frakcemi. Konzervativní náboženské a národnostní strany nabývají překvapující sílu. 'Potřebujeme politickou opozici', říkal jeden zasvěcenec z českých řad, a ta se vyvíjí. Zábrany a balance parlamentní demokracie budou nakonec ručíteli sametové Revoluce. 'Havel je silná osobnost a my ho obdivujeme', praví jeden z mnoha architektů tohoto nového pořádku, Ivan Gabal z Občanského fóra. 'My však musíme dosáhnout stupně, kdy nám nebude třeba 'silných osobností'. Musíme utvořit systém, který bude fungovat i kdyby se nám nedostávalo státníků.

Přel. Richard Hanzlík

Zavítáte-li do Chicaga

neopomeňte navštívit obchod F. PANCNER, Inc a prohlédnout si bohatý sklad importovaného zboží, hlavně jedinečný výběr KRÍŠTA-LOVEHO SKLA z Československa a jiných zemí, čsl. KERAMIKU, pravé české GRANÁTY a jablonecká BIŽUTERIE, PANENKY v krojích dámské ručně vyšíváné BLÚZY, kuchyňské KORENI, MLÝNKY atd'.

JEDETE DO ČESKOSLOVENSKA?

Máme pro vás praktické příručky k cestování:

AUTO-MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$3.25
MAPA ČESKOSLOVENSKA	\$1.95
AUTO ATLAS ČESKOSLOVENSKA	\$6.50
PRAHA - plán města	\$1.95

SLOVNÍKY A UČEBNICE

Hais: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.50
Caha-Kramsky: Anglicko-český slovník	\$8.95
Trnka: Anglicko-český a česko-anglický slovník	\$6.95
Česko-anglická konverzace	\$3.50
Say it in Czech	\$3.50
Čeština pro cizince (Czech for Engl. speaking)	\$8.95
Přísme správně česky	\$4.50
Česká mluvnice	\$8.95

Poštovné: Do \$5.00 - \$1.25,- Do \$25.00 - \$2.50,-

TUZEX potravinové balíčky nebo dárkové poukazy do Československa vyřizujeme spolehlivě a zaručeně.

F. PANCNER, Inc.

6514 W. Cermak Road, Berwyn, IL. 60402
Tel: (708) 464-3459

Letní obchodní hodiny od 1. června do 4. září 1990

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 5.00 večer.

Sobota od 9.00 ráno do 5.00 večer.

V neděli zavřeno

Co babička nedovede pochopit.

(z československého tisku)

Měli jsme návštěvu: babička - sněhobílé vlasy, vrásčité obličej, laskavost v očích a přes vysoký věk obdivuhodná vitalita. Přiznává vám to s trochou závistí, protože ona živost nám někdy chybí. Nebyla u nás už mnoho let. Ukazovali jsme jí s pýchou, co máme mezitím novinek, "opatřili si", jak ona řekla. Pro mnohé hmotné vymoženosti projevila pozoruhodný zájem. Rostl až k určitému překvapení, když jsme uvedli ceny.

Po třech dnech jsme dostali neočekávanou otázku: "Proč vlastně máte tak málo času? Jste tak neklidní a nervózní. Máte přece všechno, po čem srdce touží a co vám ulehčuje život".

To je právě to", odpověděl jsem se sebevědomým úsměvem. "Koneckonců jž nejezdíme dostavníkem". Zadívala se na mne zkoumavě: "Myslíš to doopravdy? Já už také nejsem z doby dostavníku. Ale váš děd a já bychom si mohli mnohem víc než vy naříkat, a přece jsme byli klidnější a spokojenější. Když si jen pomyslí na svůj obyčejný kuchyňský sporák. Topilo se v něm dřívím. Měli jsme na starosti zahradu, asi dvanáct kusů drůbeže... A to se mě ještě drželo sedm dětí za sukně. Měla jsem plné ruce práce, když jsem to chtěla zvládnout". Nabrala trochu dech a její hlas zněl vyčítavě. "Nač máte elektrický sporák, který všechno sám upeče, drahý gril, strojek na loupání brambor a mytí nádobí, nemluvě o fantastické pračce a mycích přípravcích?" Má paní řekla konejšivě: "Tím přece šetříme čas, babičko, čas, který ty jsi dřív neměla". Stará paní ale nebyla spokojena s touto odpovědí. Obrátila se na mne: "A ty se svým psacím strojem, telefonem a autem, pišeš teď víc, než když jsi psával perem?" "To zrovna ne", řekl jsem s lehkým pokrčením ramenem. "Ale práce mi jde rychleji od ruky. Se stránkou rukopisu jsem podstatně dřív hotov". "Tak tedy získáváš přece jen čas?" "Jistě. Stroj mi jej dává". Ted' byla babička rozhodnější. "A s dětmi také ušetříš čas, že?" Žena i já jsme přisvědčili, aniž bychom pochopili, kam míří.

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

VÁCLAV BENEŠ
TŘEBÍZSKÝ

královna Dagmar

„Ani zdání nemá... Ale dubový stůl pod jílcem jeho meče až sténá... Přijíždíš, jasný vojvodo, jako by tě zavolali... Už čas, už nevyhnutelný čas... Na Zinkově tvých přátel v tuto chvíli hezký počet... Překvapíš je a uvidíš, jakou radost jsi jim způsobil. Jářku, braši: z plných hrdel přivítejte svého vojvodu, jediného našeho pána, nad kteréhož neznáme jiného...“

Pozdní host byl opravdu Přemysl, jenž se zase jednou vracel do rodné země, a tentokrát snad šťastněji a trvale. Družina jeho záležela jen z několika jezdců, jejichž zevnějšek svědčil o cestě nejnámahavější.

Ve veliké dvoraně slyšet zase starého Černína.

Obrovský jeho meč vytažen, svítí se, až oči slzí, Drslav svírá jílec jeho rukou jedinou a druhá zdvižena...

„U své cti, u svého jména dobrého, u památky předků svých... Jářku, přátelé!“

Černín na okamžik povstav, začal hlasem mohutnějším...

„U své cti, u svého jména dobrého, u památky předků svých...“

A všickni, co jich tu bylo shromážděných, opakovali po něm slova jeho...

„Tak, milí přátelé! – A nyní za mnou... Zákonitým vládním svým, oprávněným vojvodou české země uznáváme jen a jedině Přemysla, staršího syna Vladislava, jehož nároků vždycky a všude chceme hájit i budeme hájit proti každému.“

Páni jakoby jedním hlasem za starým Černínem...

Na prahu vedoucím do dvorany muž v nejlepších letech, s tmavohnědou bradou, temně modrými očima, na hlavě s jednoduchou přilbou bez hledí, v koženém krzně, kolem boků na prostém řemeni s těžkým mečem...

Když páni na okamžik utichli, postoupil doprostřed, uklonil se jim a zahovořil:

„Za věrnost vaši budu vám věčným dlužníkem!“

Shromáždění bohatíři se nemohli pro první chvíli ani vzpomínat, zrovna jako by duch nějaký byl mezi ně vešel.

„Drahý pane náš! – Vítáme tě v otcovské dědictví jak umíme nejsrdčněji!“

Drslav Černín vzpomínal se nejdříve; ale ještě si oči protíral, zdali dobře prohlédá.

„Jsi ty to opravdu, pane milý? – Odpusť starému sluhovi, že nemůžu ani uvěřit, že bys ty to právě za této chvíle, kdy se ti zavazujeme přísahou velikou na všecken čas!“

„Jsem Přemysl, Vladislava, otce mého paměti dobré, starší syn...“

„I vítáme tě – vítáme zase k nám...“

Starý Černín se vrhl k nohám Přemyslovým a také je objímal...

Kníže nemohl a nemohl tomu zabránit.

Do očí mu vstoupilo moře slz a potoky kanuly osmahými tvářemi.

Takovéhoho přivítání se opravdu nenadál; ani v duši mu nikdy cos takového nenapadlo...

„Čekáme tě, drahý pane, jako někdy očekávali Spasitele, myslíme na tebe, pane, jako někdy myslívali na Mesiáše... Co by se stalo z nás bez tebe... Buď nám vítán – vítán nejvroucněji...“

Shromáždění jako by u vidění byli. Nikdo ani promluvit nemohl. A všem vyzíralo obličej hluboké pohnutí duševní, jež nemohli utajit. A lesklo se jim v očích slz, jako snad nikdy před tím v životě, ani za nejdojemnějších okamžiků.

„Tuto tvoji věrni do jediné krůpěje krve v žilách svých... Jestli stavějí hrady nejraději na skalnatých základech, na nás všechny více než na nejtvrďší čedič spoléhej. Před okamžikem jsme se ti ctí, dobrým jménem i památkou svých předků zavazovali, za kterou příčinou sezval jsem na svůj hrad tyto své známé a přátele.“

„Netřeba, přátelé moji, toho osvědčování... Kdo vyšle vlastní syny do jednoho, aby mi pověděli, že v české zemi mne

vzpomínají do dneška, ten nemůže již osvědčit zřejměji oddanost svou.“

„Ze tě opravdu vyhledal jeden ze synů mých?“

„Nejmladší!“

„Soběhrd...“

„A kde jest? – Rač mi odpustit otázku tuto.“

„Svěřil jsem zatím jeho strážci choť i dceru svou...“

„Soběhrd živ a zdrav! – Buď za to chválen i veleben Pán Bůh náš! – Však se ostatní také vrátí s jeho pomocí – A kde tě, pane, smím-li se dále tázat, zastihl?“

„Daleko odtud – až skorem u moře...“

„Až u moře – až u moře musel hledat dědic českého vojvodství půdy pohostinné... Než bylo by mnoho, příliš mnoho těch otázek... Tys, pane, unaven, je ti vidět obtížnou cestu i ve tvářích...“

„Mýlíš se, Černíne... Kdo tak dlouho na cizí půdě, kdo tak drahně času na cizím chlebě, snese mnohem více, než několika-denní jízdu, byť byla i obtížnější.“

„A zapomněl jsem ti, pane, něco předložit... Rač odpustit!“

„Upokoj se, věrná hlavo! – A jste-li již zde, potom věc mou dojednejme.“

„Poruč, jasný vojvodo, a my rozkazů tvých uposlechneme na slovo!“ zahovořil Ratmír z Krasíkova.

Přemysl stanul nyní na témž místě, kde se před okamžikem Drslav Černín opíral levicí o sáhodlouhý meč na dvě ruce.

„Rač dříve, jasný vojvodo, dovolit, abych kratičkými slovy označil poměry, jež od nedávna ve vlasti naší panují... Na prestolu knížecím tvůj bratr, světlý kněz Vladislav...“

„Bratr můj? – A kde biskup vojvoda?“

„Na pravdě Boží již ke čtvrtému měsíci... Když jsem za tebou poslal své syny, byl ještě živ; ale daleko za hranice asi nedojeli, když v Chebu uprostřed „dobrych“ přátel umíral. Kněz Vladislav vyveden ze žaláře rovnou cestou do Prahy... Už i biskupa máme, kněze někdy Milíka, jenž si dal jméno Daniel...“

Přemysla tato zpráva velmi překvapila. Takovoto zvěsti nečekal. Na Hradčanech bratr jeho Vladislav, s nímž bývali jedna duše, jedno srdce, jenž kvůli němu uvězněn...

„Pak nebude asi třeba klestit sobě cestu do Prahy ocelí!“ podotkl k výkladu Černínovu. „Je-li knížetem bratr můj Vladislav, pak mi ustoupí dobrovolně...“

„A jestli nikoliv?“

„Nerad bych se mýlil v srdci bratrově...“

„Kněz šlechtná duše – ale jsou, jasný pane, v Čechách lidé, kterýmž na tom záleží více nežli na svém spasení, abys ty nikdy se nestal vojvodou... A tihle lidé obtočili kněze síti nástrah svých, kterou budeš muset mečem roztrít.“

Strakonický Bavor si položil za těchhle slov na bílý kříž, jenž měl vsítý v červeném kabátci na hrudi celou šířkou, pravici, jako by se chtěl na dotvrzení své výpovědi dovolávat svědectví svatého znamení řádového.

„Tak jest, pane Bavoře!“

„Mluvíš nám z útrob duše!“

„Bylo by zázrakem, aby ses, jasný pane, bez krveprolití dostal do Prahy!“

Přemysl se pohroužil na nějakou chvíli v myšlení. Že by se opravdu mohl Vladislav tak změnit? Že by opravdu mohla přijít chvíle, kdy by proti sobě oba stáli a proti sobě ocel tasit museli? A tak mimoděk proletěly mu hlavou zapadlé časy, již skorem zapomenuté, kdy bratr bratra za světla božího oloupil a kdy šklebila se rok od roku nad zeměmi českomoravskými s nejjizlivějším chechtotem a nejhrozivější tváří přišera, jejíž jméno *bratří svár*.

„Kolik hlav byste mohli sehnat?“

Přemysl utkvěl očima na svých věrných, jako by chtěl již předkem měřit sílu jejich.

„Čtyři tisíce, jasný vojvodo!“ odvětil bez rozpaků pan Diviš.

Pokračování na str. 7

When you have questions
about investing...
see the
Banking Professionals.

As the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts.

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road Cicero, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue Cicero, Illinois 60650
Phone 656-2000

DEPOSITORS
INSURED UP TO

FDIC

Český národní hřbitov v Chicagu

nabízí MIMOŘÁDNOU KOUPI PRO BUDOUCÍ POTŘEBU lotů pro pohřby do země a míst v MASARYKOVĚ MAUSOLEU a připojených KRÍDLECH BENEŠ a Štefánků pro pohřby nad zemí a 20-procentní SLEVOU na běžné ceníkové ceny za hotové anebo na výhodné splátky.

Navštivte naši úřadovnu anebo zavolejte. Na požádání rádi podáme další informace. Použijte této jedinečné nabídky, platné do 14. ČERVENCE 1990. V případě budoucí potřeby budete rádi, že jste napřed na to pamatovali.

Tel. (708) 738-8442 nebo (312) 539-8442
5255 No. Paulaski Rd., Chicago, IL 60630

Poslouchajte náš pravidelný nedělní rádiový program od 9 do 10 ráno na WCEV 1450.

„Se čtyřmi tisíci a s námi můžeš se, světlý kníže náš, podělat boj s plnou nadějí na nejskvělejší vítězství!“

„Ale raději – mnohem raději bych se s bratrem ujednal po dobrém!“

„Můžeš vždycky ještě, pane náš, ale v čele čtyř tisíců svých nejvěrnějších!“

„Poslechnu rady vaši!“

„A přesvědčíš se, žeš dobře učinil...“

„Během tří dnů budu vaši hotovost čekat před Plzní – a sice ode dneška třetí noc.“

Potom se hosté ze Žinkova rozjeli.

Přemysl zůstal s Černínem samotný. Co si vypravovali, věděl jen Bůh. Bylo již dávno po půlnoci; ale z hradové části, kde bývali obyčejně ubytováni vzácnější hosté, proráželo světlo do černé, mlhovitě noci jasněji a jasněji. Už se klížily oči i Krahulíkovi, Tetřívka pohroužen také v hluboký sen, v němž se mu zdálo, že chytil ve zdejších rybníci zlatých rybek, za jejichž šupiny si pouze mohl koupit kolik vesnic s dvorem i hradem; ale v doručené části hradové nakloněny k sobě ještě dvě hlavy, jedna starší, všechna stříbrem již poseta, a druhá mladší, mnohem mladší... Oba muži hovoří, jak mohou nejdůvěrněji... Bezpochyby, že rozvinuje Černín před knížetem poměry, jež od nějakého času v české zemi se zahostily, že ho zasvěcuje v zápletky, jež bude muset roztrít jednou ranou, a se vším ho seznamuje, aby octna se na prestole byl vidoucím...
Na hradě kokrhají už kohouti, dole ve vsi jim soudruhové odpovídají; ale dvěma zakulacenými okny v nejvýstavnějším oddílu zámeckém probleskuje dosud světélko, jediné že jeho jas zvolňoučka ochabuje a umdlévá.

VII **V**e dvoře bukovského starosty vrací se také život zněnáhla v dřívější koleje.

Svatební hosté se rozjeli do svých domovů, nejspoději odcházeli dánský králevic... Ale když vstupoval na lodici s ředými plachtami, zdálo se mu, že nohy jeho k bodrcké půdě přikovány řetězy...

„Aby se jasněmu otci tvému ve vlasti dostalo vlády co nejdříve, dám troubit v rodné zemi své do pole, vytrhnu s celým mrakem železných mužů a cestu ku Praze proklestím mu sám.“

Králevic Valdemar by byl opravdu s to, aby tuhle myšlenku provedl.

„Nevím, králevici, zdali bys pánu mému posloužil!“ podotkl Černín Soběhrd.

Valdemar spocínul na mladém muži ostrým pohledem, až se Drahuška zachvěla.

„A proč bych neposloužil?“

„Když usazovali v Čechách vojvodu Němci, vždy na písek si sedl...“

„A jsem-li Němec já?“

„Rodný bratr náš nejsi...“

„Ale vašeho národa dobrý přítel!“

„Lid náš od nějaké doby příliš nedůvěřiv – obzvláště kdo mu své přátelství usilovně nabízí.“

Valdemarova pravice octla se bezděky u levého boku na meči.

„Pokoř vám...! Ať není sváru, kde vzkvést má rajským květem štěstí života!“ zahovořil velebným hlasem otec Dobrohost...
Králevic Valdemar potom zanedlouho odejel a Černín Soběhrd si z nehlubších útrob duše oddech; ale divná tíže z hrudi jeho přece nespáda.

„Nevím, zdali bychom se nebyli utkali!“ pravil téhož dne Soběhrd kněžici Vratislavu.

„Lépe tak! – Nebylo by dobře pod cizím krovem rušit mír!“

„I ty, pane?“

„Příteli... Vzpomeň si na naše dětská léta a všechna domněnka nepravá se ti rozptýlí v hlavě oblakem!“

„Arciř – arciř, on bude jednou králem a já – já vždycky jen Černínem!“

„Ale mně po život stejně milým a drahým druhem!“

„Co platno všechno – všechno...“

Soběhrdovy oči zalétly k širé hladině mořské, na níž se nejzazším obzorem kmítaly bílé lodí stříbřivými body...

„Jen abych nemusel nikdy litovat cesty své... Nerad bych – věru nerad...“

Oba panici nyní umlkli.

Soběhrdův zrak neustále tak upřen k šerým mořským vlnám a v duši jeho nepokojněji, než když se tyhle vlny vzvednou, jedna s druhou se srazí a potom se obě ponoří v propast závratnou.

„On králevic a já jen...“

„Pro Bůh a svatý Václav, pusť z hlavy tyhle myšlenky, nekaz si jimi život...“

„Vratislave – věříš mi?“

„Věřím...“

Soběhrd nyní položil obě ruce své kněžici na ramena a zadíval se mu v obličej jak mohl nejpronikavěji...

Kněžic se tohohle výrazu v tvářích Černínových až zalekl. Očima jeho vyšlehoval žár, jenž mladé duši nikdy k dobru nebývá.

„Neboj se mne – neustupuj...“

I ten jeho hlas zněl tak ledově.

„Kdybych tyhle myšlenky chtěl a mohl pustit ze své hlavy, musel bych se rozběhnout a pohrobit je i se svým životem na mořském dnu... Rozumíš mi nyní, Vratislave? – Tvou sestru z mé duše nikdo nedovede vypudit – já sám nejméně... Pochopuješ mě nyní, Vratislave? – Odpusť mi, že jsem tak důvěrný a zapomínám, tys že kněžic a já – jen Černínovec...“

Vratislav přitiskl panice na svou hrud a oba mladí lidé spo-

čívali si tak dlouho – hezky dlouho v náručích.

„Požehnejž vašemu přátelství nebo dobrotivél!“

Otec Dobrohost ozval se za nimi nevlídnějším hlasem. Vracel se od mořských břehů, kamž před dvěma hodinami odešel se dvěma starosty od Rujany, slibuje jim, že se v ty strany podívá co nejdříve...
„A nyní si vaši společnosti vyprosím! – Bude se jim ve dvoře po vás beztoho stýskat! – Neměli jsme dosud ani času, abychom tě, šlechtný panici, vyslechli, jak a co ve vlasti – Noha má nestanula na rodné půdě již mnohý rok... A což divu, že toužím a prahnu po novinách z milého domova...“

„Však se bohda s námi vrátíš, otče?“

„I té radosti se budu muset zřícit!“

„Ty že bys nechtěl s námi do vlasti?“

„Miluji českou zemi jako matičku, jež mne odchovala a jež odpočívá na hřbitově kvilickém u sv. Víta drahně let...“

Otec Dobrohost se na okamžik odmlčel.

„Ale zdaž bych mohl opustit tyto kraje, které by potřebovaly všech mých sil, kdyby toho života vratkého třikrát tolik bylo! Mohl-li bych opustit zemi, kde semeno, jež jsem zasil a jež tak slibně klíčí, roste, dozrává – než bude žeň, než se úroda všechna sklídí do stodol...? Ve vlasti schopnějších hlav mé, ale zdali by těmto dvorcům a zdejším vesničkám mohl někdo nahradit mne? Rty mé i v umírání budou se modlit za vás, za drahou otčinu, ale s vámi zpět moci nebudu... Ujme-li se slovem mým kříž všude, kam zajdu, pak i jazyk slovanský v těchhle končinách zachován, přivalům německých vod učiněna hráz nejpevnější a tak, doufám, prokážu službu platnou i svému domovu...“

Znenáhla došli všichni tři do dvorce.

Nemohli se jich zde opravdu dočkat...
Za nějakou půl hodiny vrátil se z objíždky pobřežím i Jitřenec a ve dvoraně bukovského starosty zasedlo kolem stolu asi deset duší, které všechny jako by byly sloučeny nejužším svazkem pokrevenským, jež všechny lnuly k sobě upřímnou láskou, řídkou nelíčeností a přátelstvím, jež nebývá ode dneška na zítřek.

Jitruška se usmívá nejblaženějším poklidem, což nespouští z ní oka, ruka jeho v ruce její, starosta Ludevít také nejspokojnější a manželka Živěna neví, na kterém dříve spocínout očima, zda-li na dceři či na zeti; i paní Adlěta jako by pode zdejším krovem byla omládlá, čelo její jasno bez jediného obláčku, i hlas zvucnější a oko prasto mlh, jen Drahuška jako by se chvilkami zamýšlela, a stávalo se tak, kdykoli setkaly se zraky její se Soběhrdovými.

„Tolik zemi jsi prošel, tolik hradů navštívil, tolik písní se nazpíval, nuže vypravuj nám o svých zkušenostech, nalezněš vděčné posluchače... Už se beztoho stmívá, rozděláme na krbu oheň... Snad se takhle nikdy více neshledáme!“

„Ba, sotva kdy, paní vzácná!“ přisvědčil starosta Ludevít.

„Tak vznešení hosté – až z české země!“ dopověděla manželka jeho Živěna.

„V naší vlasti tyhle večerní chvíle nejpříjemnějšími dobami. Vzpomínám si jich do dneška rád a nejedné trpkosti dnů přítomných pozapomínávám,“ zahovořil otec Dobrohost...
Uplynulo několik okamžiků a plápolavý oheň na krbu osvětlil čarovným jasmem celou světnici.

Okenice zavřeny; venku ticho... Jen občas zahučí vítr, proletí komínem a pak zase umlká. Zdá se, že tak činí jen proto, aby nezapomněl prastarých nápěvů.

„Budeme ti, Soběhrde, zmíry povděční!“

„Jak ráčíš rozkazovat, světlá kněžyně!“

Černínovec mluvil přítlumeným hlasem.

Drahuška seděla poněkud ve stínu; chtěla také požádat Soběhrda, ale nemohla a nemohla nalézt vhodných slov.

„Jsem sice ještě mlád, zkušený nemnoho; ale popřejete-li mi sluchu, budu na chvíli pohádkářem...“

A Soběhrd začal... Z počátku se mu sice hlas nějak třásl, zápasil i s výrazem, ale znenáhla do toho přicházel a potom nikdo ani nedýchal.

„Tě dceři královské kraj světa roveň nebylo. Kdybych řekl, že vlasy její byly zlaté nitky, že oči její byly studánky s vodou křišťálovou, v níž člověk mohl vidět, cokoli chtěl, že květy na jejích tvářích byly utrženy v ráji, kde se červenal první růžový keř na světě, že hlas její až o rozum připravoval... pověděl jsem málo, velmi málo... A přijíždělo ženichů, že jich nepostačilo ani vítat. A každý z těch ženichů měl na hlavě korun několik; ale dcera královská byla k nim studená jako led, jako nejostřejší vítr, jenž mi ovanul tváře, když jsem učinil první kroky na zdejší půdě... Dceři královské s lety krásy přibývalo. Lidé už ani nechtěli věřit, že by byla z lidských kostí. Vypravovali si, že prý to lesních panen královna, jež si umyslila podívat se mezi lid a poznávat jej, aby se mohla rozhodnout, zdali by nebylo lépe království své ze zelených doubravin přenést pod širé nebe mezi vesničky a města, mezi hrady a zámky... Až jednou přišli ženichové dva... Jeden byl mořského krále syn – jediný syn... Pět moří, z nichž bylo každé větší než naše země, poslouchalo starého krále na slovo, vlny byly jeho posly a mihnutím oka roznášely královské rozkazy do všech úhlů nesmírně říše mořské... A ten druhý oeměl nic leč na rtech zlato, v srdci zlato a v duši zlato...“

„Měl dost... byl zmíry bohat...“

Nikdo si ani nevšímal, z čí rtů se tato poznámka vyproudila.

„Ale zlato ono bylo jiného rázu, než ze kterého obručí s náramky a všechny ostatní skvosty zhotovují... Tohle zlato každý neviděl a ceně jeho nerozuměl nikdo: jen dcera královská dovedla pochopit, jakého významu zlato v duši, zlato v srdci, zlato na rtech... Ale ženich, jehož otec nad paterým mořem vládl, byl na královském dvoře nepoměrně vítanější.“

Rebussy

Jára Kohout

Teta pozvala synovce k nim na vesnici. Po tolika letech okupace byl rád, že mohl vidět své rodiče. Příbuzné tam, mimo tety a strýce žádné neměl. Venku komunismus ještě nebyl rozšmelcován, jen ho zatím pomalu rozmontovávali. JZD ještě pracovalo ve starých kolejích. Předseda JZD jezdil denně na motorce do města na přeškolování. Prý si chce zařídit export - import. Peněz do začátku má prý dost a tak soudruh Sedmička (předseda) po večerech chodil do hospody a tam vyučoval co je to demokracie. Podle něj v první řadě se musí vzít na vědomí, že sex byl prohlášen za zdravý, pokojový sport. Demokracie je, že je všechno dovoleno.

V neděli uspořádal v hospodské zahradě zábavné líbání o ceny. Dámy měly čísla a páni měli zavázané oči. Mladíci měli říci, která líbá nejlépe. Byly dovoleny i francouzské pusy. Prý tu novinku potom dámy trénovaly doma.

Teta říkala: 'Já takovouhle demokracii nechci!' V té zahradě jako lahůdku podávali koňský salám. Synovec to nikdy nejedl a když mu to přinesli, ptal se hospodského: 'Je to opravdu koňský salám?' Hospoda se divil: 'Co pak v Americe nemáte koňský salám? JÓ, je to koňské salám! Práskněte nad talířem bičem a uvidíte, jak se vzepne!'

Mluvílo se o koních. Hlavně strejda a Sedmička. Ten si stěžoval, že se v našem kraji rodí nyní málo koní. To prej je ta nová demokracie. Koňové ji chápou tak, že každý druhý hřebec je homosexuál. V San Francisku prý mají koň-teploušové, demokratickou organizaci, která se jich všude zastává.

Předseda Sedmička děkoval synovci, že nám před měsícem poslal z Ameriky starší psací stroj, jeden počítač a rozhlasové zařízení. To byla mašinka se dvěma ampliony a tlapačem. Doma se v tom strejda hrabal, jako by tomu rozuměl. Když někdo do toho mluvil v hospodě, bylo ho slyšet až na zahradě.

Venkov se mému synovci celkem líbil. Když odjížděl zpět do Ameriky řekl, že se mu bude stýskat po těch mých rebusech v dopisech. No nevádí, budeme se často navštěvovat a vzpomínat na to jak jsme proplouvali zlým režimem, až do úplného rozhodnutí. Ta naše definitivní svoboda znamená, že všechny rebusy jsou rozlušťeny. A z toho je radost veliká. Kterou asi jistě nemá soudruh Košťe, který byl censem na poště. Skončil jako košťe. Zametli s ním... a já už nevím co k tomu říci. Teta.

Milí Kanad'ané.

Začnu poděkováním za zaslání šek, který patrně zhodnotíme teď při cestě do Prahy. Podíváme se do Tuzexu po nějakém oblečení a budeme při tom na Vás vzpomínat. Kromě toho se projdeme trochu po některých pražských zákoutích - i při tom si na Vás vzpomeneme a budeme si představovat, jak by to bylo hezké, kdybychom si takovou procházku po Praze mohli udělat spolu. No, bohužel - dokud jsme na to měli zdraví a síly, tak to nešlo pro bolševickou sverepost, teď už si na to moc netroufáme. I mne příliš dlouhé šlapání ulic hodně unaví, takže toho moc na jednu takovou návštěvu ve Stověžaté matičce naprogramovat nemohu. Útěchou - a velkou nám při tom všem je vědomí, že ti, kdo nám všechno znesnadňovali, mnohé vůbec znemožňovali, už tu svoji pilku dotahali. Ovšem těžko bych vám dovedl vyličít, jak teď dělají jako že 'oni nic, oni muzikanti'. V rámci všeobecného odpouštění a usmíření unikají nějakým tvrdším postihům. V porovnání s tím, co oni prováděli po puči v r. 1948 i po okupaci v r. 1968 se mohou cítit přímo zabalení v bavlnce. Postihy přirozeně jsou - většina vyšších míst ve státní správě atd. už je v podstatě vyčištěna od těch nomenklaturních méněcenných figurek, v hospodářských pozicích je to poněkud nepříznivější, ale pomalu se i to obměňuje a čistí.

Veřejné záležitosti se valí nebyvalým tempem - ztěžuje se to dá podrobněji sledovat. Když do toho přijde ještě MS ve fotbale a navíc Wimbledon, který rovněž vysílá televize téměř v celém rozsahu, jde z toho hlava kolem. Ani penzista nemá pak ani špetku zbytečného času. Zvláště když se mu honí v hlavě různé problémy - a je jich nepočítaně - k nimž si myslí, že 'by se měl vyjádřit'. Namnoze se vyjadřuje, ale v širší publicitu může počítat jen z tisícín procenta - psavců je mnoho, noviny nejsou gumové a jejich rozsah je na ty zápaly dopisů, které dostávají, příliš malý. Ale mne ta posedlost psavce a písmáka stejně ne a ne opustit. I když by se čas dal upotřebit efektivněji. Např. větší pomocí Miladce v jejím JZD, aby neměla sama tolik práce s pěstováním různé pernaté havěti, čímž sleduje možnost ulehčení rodinnému rozpočtu. Dost se jí to daří - asi také proto, že to ráda dělá.

V posledním dopise R. 'doufá, že to komunisté ve volbách nevyhrají'. Když jsem to četl, nejprve jsem se hrozně vyděsil - napadlo mne totiž, že to je na základě nějakých zvěstí u vás, o nichž my ještě nevíme. Dříve se tak často stávalo, že to, co má k nám přijít, jsme se předem dovídali z rozhlasových stanic mimo naše území. Ale pak jsem poznámku pochopil jako ironii a srdečně se zasmál. Teď už tedy máme jistotu. Panuje u nás názor, že takhle jak to dopadlo, je to dobře, že by bývalo nebylo vhodné, aby bolševici volby úplně prohráli. Jsou při tom řeči o pluralitní demokracii - a k ní snad takové malé bolševičky potřebujeme (takové cirká desetiprocentní). Já tomu tak nerozumím, podle mého názoru by bylo nejlepší, kdyby byli úplně vygumovaný. Proč bych zapíral, že kromě té všeobecné zkázy, kterou mají na svědomí, jim navíc osobně nemohu odpustit zkázu, kterou způsobili v mém životě - třeba i v odměňování a nakonec ještě navíc v tom, jak mne okradli na penzi. Což má prodloužené trvání. Už jsem Vám o tom psal podrobněji, dnes přikládám kopii přehledu této věci 'Třídne ošizený důchod', který jsem poslal k vyjádření nově utvořeného svazu důchodců, který mi na to odpověděl, že bohužel i špatný zákon, kterým byly nároky z titulu dobrovolného pojištění zrušeny, nelze napravit tím, že se na něj nedbá bez dalšího zákona, který to zlé napravně. Je nás postižených prý více a svaz důchodců se bude zasazovat o to, aby zákon minulou křivdu napravující byl vydán. Takže: Jsem v naději - snad se ještě dočkám. Parlament a vláda, přesto, že pracují téměř ve dne v noci a v důsledku toho se jim 'podařilo' vydat i několik překotných a nedopečených zákonů, např. z oblasti možností soukromého podnikání, jsou kritizováni, nejen za pomalost, s níž nové zákony vydávají, ale právě i za chyby a neúplnost. Jaká asi je naděje, že bude honem vydán i nový zákon pro nápravu křivých penzí několika tisíc, nebo snad desetitisíc důchodců. R. tisknu ruku jako blahopřání k vydání knihy a těším se na autorský výtisk. Tím spíše, že jde o román historický. Ty mne odedávna zajímají především, ba téměř výhradně. Tak zvaných společenských románů jsem v životě moc nepřečetl - historických o to více. Čím více se blížily ke skutečnosti, tedy neobsahovaly příliš mnoho autorských fantazií, tím mi byly milejší. Teď už mnoho knih nepřečtu - jaksí na to nezbývá čas. Myslím si, že pokud je čas a trocha energie, je vhodnější, abych hleděl spíše něco na základě minulé četby a studia - 'ze sebe vydat'. Kromě takových témat, jaká přikládám - tedy jakési úvahy současníka o nedávné i dávné historii, jsem ještě hodně dlužen předsevzetí zachytit některé dost dramatické úseky ze svého života. Pro poučení našich dětí a jejich dětí... Oboje - ta historie i ten životopis.

Dojmul mne R. vyjádření v dopise 'kdekdo si dnes jezdí domů' - jsem už takový (vlastenec), že pocít'uji něco milého, jestli-že lidé, kteří našli jinde nový domov, a to takový, který jim dává ve všech směrech více duševního, morálního i hmotného uspokojení, než domov původní, nezapomínají a cítí stále to základní pouto... Chvilku mi

DOMÁCI ZPRÁVY

2. srpna 1990 Denní Hlasatel 8

WASHINGTON, D. C. - USA

Senát přijal zemědělský zákon v obnosu 54 bilionů dolarů, který souhlasí s postupným zmenšením podpor příjmu rolníků. Litera zákona dává také rolníkům volnější ruku, aby mohli pěstovat co chtějí, aniž by ztratili svou kvalifikaci na podporu.

NOVÝ YORK, N. Y. - USA

Mnohé banky snižují své půjčky na trhu obchodních cenných papírů, neboť vkladatelé začínají mít obavy o jejich obchodní zdraví, tedy solvenci. Zatím co banky zřejmě byly schopny připravit si jiné zdroje peněz bez zvláštního přerušování, skutečnost, že největší trh světa s krátko-dobými penězi je nyní méně příznivý některým bankám, je jen dalším znamením prostředí, ve kterém banky musí operovat. Obchodní papíry, které hrají jen menší roli v zásobě bankovních fondů, jsou v zásadě pouze nezaručené korporální dluhopisy JTD (IOU-I Owe You, nebo-li 'Já ti dlužím'), které mají být zaplacené v krátké době, typicky v devadesáti dnech. Popularita obchodních cenných papírů vydaných korporacemi za účelem krytí krátkodobých úvěrových potřeb, vynořila se v osmdesátých letech; v přítomnosti více než 550 bilionů těchto obchodních 'cenných papírů' je v oběhu - nezaplacených.

WASHINGTON, D. C. - USA

Aby byla osvětlena pravá výška rozpočtového schodku, vláda by neměla počítat stále rostoucí přebytek peněžních fondů Sociálního zajištění ve svých cílech za účelem snížení schodku, je názorem federálního poradního výboru. Výbor Poradního sboru na otázky

sociálního zajištění také varoval před snížením daní sociálního zajištění, když přebytek roste. Je očekáváno, že přebytek fondu Sociálního zajištění bude činit asi 63 biliony dolarů ve fiskálním roce, končícím dne 30. září t. r. Vyloučení tohoto přebytku z rozpočtových kalkulací by zvýšilo schodek tohoto roku na 224 biliony, z dosavadního odhadu 161.3 bilionů dolarů a ztížilo by vyrovnání federálního rozpočtu.

CHICAGO, ILL. - USA

Lupiči zaplavili západní a jihozápadní část Chicaga po té, kdy požár v jedné sekci elektrárny Commonwealth Edison zničil transformátorová zařízení a zastavil v sobotu v noci přívod elektřiny čtyřiceti tisícům zákazníků. Policie hlásí 49 zatčení z důvodů vykrádání zatemnělých obchodů.

WASHINGTON, D. C. - USA

Nové pochyby byly vysloveny výborem senátu a ministerstvem spravedlnosti o spolehlivosti navigační jednotky pro nukleární samonosnou střelu určenou pro letectvo. Mezitím dokumenty naznačují, že hlavní dodavatel, Boeing byl upozorněn na nedostatky součástek, které se mohou vyskytnout za nízkých teplot.

TAMPA - Florida

Federální porota usvědčila 6 mužů z konspirace k zakrytí původu a obchodu peněžních fondů, které prošly bankovním procesem a které byly získány prodejem kokainu. Pět mužů ze jmenovaného počtu bývalo zaměstnáváno Bankou mezinárodního úvěru a obchodu se základnou v Luxemburku. Jedná se o částku 4 milionů dolarů. BCCI přiznala svou vinu a souhlasila zaplatit pokutu ve výši 15.3 milionů dolarů.

trvalo, když jsem četl ty dva listy z Denního Hlasatele, než jsem si uvědomil, co to je. Četl jsem a četl a 'furt' jsem si říkal, že je mi to nějak hodně povědomé. Četl jsem totiž, jak mi to nějak přišlo do ruky nejprve ten druhý list. Až když jsem ve zmatku a nejistotě pohlédl na list první, a uviděl v záhlaví uvedeno jako autora 'Tonda z Ledče', pak jsem teprve pochopil a trochu se i nafoukl. Přece jen asi nepiši dopisy zcela marné, když se jeden hodil i do krajských novin.

Naše sametová revoluce uvolnila stavidla přemnoha záležitostí, které byly dříve tlačeny pod poklicí tak, že se o nich prostě vůbec nemluvilo, nikam na veřejnost se ani zmínka o nich nesměla vypustit. Samozřejmě, že se to týkalo především současnosti - jak probíhala, případně nedávné minulosti. Těch všech totalitních hororů našich i k nám od nejrůznějších mocných i nemocných přátel. Nepřeberné množství toho všeho se teď větrá - v předchozím množství periodik by na to ani nebylo místo. Snad i proto a jistě také proto, že nyní nastala skutečná svoboda tisku, máme nyní spousty časopisů, deníků, týdeníků, měsíčníků, magazínů atd. Mezi bohatě publikovanými záležitostmi mne od samého začátku zajímají vztahy Češi-Němci - ani mne moc nepřekvapilo, že tato otázka přišla na přetřes - je to přece jen ztěžejní záležitost naší národní existence. Ale vznikly i další diskuze - Češi-Slováci a dokonce i Češi-Moraváci. Moraváci používám spíše jako určení místa, jinak (jazykově) nevidím skutečně tak dalece žádný rozdíl. Z této jazykové stránky bych řekl, že jde o Čechy bydlící na Moravě. Pochopitelně jsou nějaké nářečové rozdíly - ale ty jsou nejen uvnitř Moravy, i uvnitř Čech (zvláště chodské nářečí je výrazně odlišné, řekl bych, že asi tak, jako hanácké nářečí od běžné češtiny - nebo mám přece jen říci moravštiny?

Zatím Vás mnohokrát pozdravujeme a těšíme se na další zprávy.

Tonda z Ledče.

Co dělat v poleninské době

Takto v Americe uvažuje už jen menšina. Většina se ztotožňuje se závěrem, že studená válka skončila a že je ve vlastním zájmu bývalému nepříteli pomoci a tak odvrátit nebezpečí, že by se v Sovětském svazu dostali k moci daleko nepřijemnější soci.

A tady pak vzniká problém, vylučující poskytnutí příliš štědré pomoci: na Marshallův plán č. 2 prostě nemáme, nejsme na tom zdaleka tak dobře jako v roce 1945, když svět byl rozbourán a my byli svalnatí junáci bez konkurence.

Priority, nepominutelná kritéria v demokratickém procesu: jestliže všichni jsou potřební, někdo je potřebnější než druhý, kandidáty nutno dát do pořadníku — perfektní české socialistické slovo. Uvážit nutno nejen potřebnost žadatele, ale i pravděpodobnost jeho úspěchu jakož i užitečnost, návratnost kroku pro poskytovatele štědrosti.

Západní politik dumá. Jeho voliči ho bombardují zleva zprava, každý chce větší požitky a menší daně. Blíží se košile než kabát, samozřejmě — sebevilejší sympatie vědeckých obyvatel v Tramtárii mu volby doma nevyhrají. Též ho straší precedenty promrhaných miliard na trapné projekty v hamižných rukou. Tolikrát jsme si už spálili prsty v Třetím světě, proč teď zase stejně riskovat ve světě exkomunistickém? Proč je máme nutit na cestu kapitalistického tržního hospodářství, na kterou se jim přece nechce, třebaže se tolik děsí socioekonomických nejistot.

Kongresman si při této příležitosti připomene velké dilemma demokracie s onou volností, rovností a bratrstvím. Krásné heslo francouzské revoluce, jenže, marná sláva, ona se ta svoboda a rovnost příliš nesnášejí. Čím víc je svobody, tím může být i méně rovnosti (ono rovné právo milionáře a žebráka spát pod týž mostem) a vice versa. Solidní srovnávací studie (4) upozorňují na obtiže se slučitelností socioekonomické rovnosti a ekonomického vývoje; nelze zkrátka mít obojí.

Pomírně Sovětský svaz a sousedíme se na bývalé satelity. Zemí, které se v roce 1989 zbavily či alespoň podemlely monopol vládnutí jedné strany, je šest: Bulharsko, Českosloven-

sko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Východní Německo. (Tady jen v abecedním pořadí a nikoliv s ohledem na důkladnost demontáže komunistické struktury či na šance úspěchu s posttotalitním vládnutím.)

Divíme se na tuto oblast západníma, zejména americkými očima a začněme eliminovat.

1. Východní Německo, umělý útvar, jeho dočasnost už bude brzo končit. Dojde k jeho nikoliv sjednocení, ale pohlcení Spolkovou republikou. Je to záležitost výostně celoněmecká. Bonn podporoval své východní bratry několik desetiletí, umožňoval jim jednostranné výhody přístupu na západoevropské trhy, atd. Dederonie tu za Atlantikem nikdy nebyla příliš populární a na popularitě ji nepřidávají fašizující frouni, oni tzv. *skinheads*.

2. Rumunsko a Bulharsko zůstávají na periférii zájmu americké veřejnosti. Tyto etnické skupiny jsou nepočtené, a je-li málo voličů, je málo zájmu volebních politiků.

Tim jsme kandidáty na pozornost strýčka Sama zredukovali na polovinu. Zbývají tři, sousedé, s námi uprostřed. Nikoliv gladiátoři na život a na smrt, ale přece jenom konkurenti soutěžící o zvýšenou pozornost.

Tyto údaje potvrzují, že jsme na tom v této trojici nejlépe. "Potřebuji tedy nejméně pomoci," řeknou jedni. "Naopak, jim bychom měli pomoci především, poněvadž mají největší šance na úspěch," řeknou jiní.

Nutno vzít v úvahu několik faktorů, snad shrnutelných do těchto dvou obširných kategorií:

1. Politický tlak a riziko tlak ignorovat (např. tlak černošského obyvatelstva a černošských kongresmanů prosadil nejen sankce proti Jižní Africe, ale i mnohamilionové sumy na stipendia jihoafrických černošských studentů).

2. Politické rozhodnutí založené na zvážení alternativ a předpokladu, že to které rozhodnutí se povede a účel bude splněn.

V punktu prvním nás oba sousedé přetrumfnou. Polská etnická skupina je jedna z největších v USA, síla těchto voličů je významná a v některých obvodech rozhodují (např. části Chicaga, Milwaukee). Nejedním člen či členka Kongresu má polské jméno

SROVNÁVACÍ TABULKA (5)

	počet obyv. (mil.)	hrubý nár. důchod (\$ miliardy)	totéž na osobu (\$)	zahr. dluh (miliardy)	dluh na osobu (\$)
Polsko	38,2	276,3	7.270	38,5	1.008
Československo	15,6	158,2	10.140	6,1	391
Maďarsko	10,6	91,8	8.660	18,0	1.698

Jenže proč by nás měli v tomto ohledu přetrumfnout Maďaři, vždyť je jich přece méně než nás?

Poněvadž prokázali větší schopnost své zájmy prosazovat. Nejen Tom Lantos, někdejší maďarský uprchlík a nyníjší vlivný kongresman, ale i jedinci ze světa průmyslu a financí (značně maďarských jmen) a z akademického světa, kde jsou rozhodně viditelnější než my. (6)

Máme ještě jedno minus — že jsme se totiž trochu zpozdili. Když u sousedů balast minulosti už rozmontovávali, u nás tehdy stále nic. U nich došlo k výměně kádrů a západnímu světu se představili mluvčí nové doby jako např. mladý, fotogenický, anglicky bezvadně mluvící ministerský předseda Miklos Nemeth, bývalý student Harvardovy univerzity. V té době za Československo v OSN odřikával ruský své projevy osobně nikoliv nepřítelivější Bohuš Chňoupek.

Dopad tohoto zpoždění: 28. listopadu 1989 (tedy den po fenomenálně úspěšné generální stávce — politickém plebiscitu v Československu), podepsal prezident Bush zákon na podporu demokracii v bývalých satelitních zemích (Support for East European Democracies — SEED), program jak ekonomické tak neekonomické povahy, *designed to assist Poland and Hungary*. Pro tyto dvě země se též zřizuje tzv. Enterprise Fund, nadace k podpoře podnikání — soukromá nevýdělečná organizace, kombinující veřejné a soukromé zdroje z USA a jiných zemí za účelem investo-

vat v novátorských hospodářských počinech. Kongres pro činnost SEED přiklepl na rok 1990 částku 536 milionů dolarů.

Prezident ustanovil náměstka ministra zahraničních věcí Lawrence S. Eagleburgera koordinátorem těchto aktivit. Na ministerstvu obchodu ve Washingtonu se zřizuje tzv. East European Business Information Center, v budoucnu s odbočkami v Polsku a Maďarsku. Tolik zpráva ze State Departmentu z ledna 1990. (7)

K upřesnění dlužno dodat, že oddělení State Departmentu, zabývající se střední (východní) Evropou, není nic gigantického, všeho všudy 15 úředníků na 6 zemí, přepadá tedy na nás dva a půl byrokrata. Agendu prý nemožno zvládnout, teď, když došlo k tak výrazné většímu zájmu z mnoha stran.

Po těchto minech zmíníme se o našich plusech. Patrně největším plus je reputace Československa jako země s demokratickou tradicí, tak skvěle nyní potvrzené průběhem sametové revoluce. S inteligentním elánem, ukázněností a vtípem (8) se tolik dosáhlo. Západní veřejnost nás obdivovala a porovnávala s průběhem revoluce v Rumunsku. Aha, Masaryk, a teď Havel, rovněž spisovatel, *from a dissident to a president*, pěkně se to rýmuje a snadno pamatuje. Též se pak připomínalo, že tam u nás — vzdor hanebnostem v době Slovenského štátu — čest země zdaleka nehyzdil antisemitismus tolik jako v zemích okolních.

PRAGUE RECLAIMING ITS POSITION AT CENTER OF EUROPE oznámily velkým titulkem *New York Times* (8. února 1990), že již dochází k iniciativě, aby zeměpisný střed Evropy přestal být její periferií. Začíná se uvažovat o jakési konfederaci, hospodářsky jistěže žádné terno dát se teď příliš dohromady s Polskem a Maďarskem, ale jako dlouhodobé řešení by to patrně dávalo smysl jak hospodářsky, tak politicky — pak bychom už jako příliš malí odstrkávání nebyli.

Obnovují se diplomatické styky s Izraelem, obnovuje se historická pravda o podílu americké armády na osvobození Československa v r. 1945. Skvělý dojem udělalo prohlášení, že se končí s vývozem zbraní: vída, k nevíře, morální principy vítězí nad bažením po zisku! Nova vláda by rovněž získala na reputaci zveřejněním informací o Semtexu a o tom, co se ví v souvislosti se zničením letadla Panam nad Skotskem. Též by prospěly informace o odjezdu palestinských a jiných teroristů a o definitivní likvidaci jejich výcvikových středisek.

Na Havlíkův návrh uspořádat příští summit velmocí v Praze — rozhodně praktičtější, než se potkávat u Malty na rozbořeném moři — Washington nijak užitečně nereagoval. Již se ale začíná vyjadřovat o Praze jako o logické lokaci regionálních úřadů a odboček mezinárodních organizací.

Havel je první prezident ze zemí někdejších satelitních států, kterého pozvali za Atlantik na oficiální návštěvu. V Maďarsku je dosud de facto prezidentské interregnum, a raději než Jaruzelského, autora stanného práva, tu přivítali jeho dlouholetého odpůrce Walesa.

Poláci mají největší dluh, Maďaři jsou největší dlužníci per capita. Varšava si řekla o pomoc ve výši pěti až deseti miliard dolarů. Walesa charakterizoval ve Washingtonu slib několika set milionů dolarů jako "kravatu pro nebožtíka v rakvi".

Americká televizní společnost ABC (v programu zvaném 20/20, 2. února 1990) vysílala interview s Václavem Havlem, za nímž do Prahy přijela veleznámá Barbara Waltersová. Na otázku, kolik očekává peněz od Západu, prezident dramatik odpověděl šokujícím způsobem — necheme peníze, každý žebrá, my nebudeme — pomoci lze i jinak. Sdělení to ani zatrpklého a uraženého chudáse, ale ani přehnaně sebevědomého idealisty.

V zemi, která ročně rozdává osm miliard a ze všech stran se jí nadále spílá, jak je toho nemravně málo (9), Havlovo stanovisko imponovalo. Mezi milióny diváků byly jisté i stovky oněch *decision-makers*, postřehnuvších, že tohle je reprezentant jedině z někdejších demokracií v oné části světa. Takže je — mělo by být — na čem začít úspěšně a užitečně stavět.

Už je tedy po Jakešovi, je po Chňoupcích, světu se představují inteligentní, jazyků znalé osoby, osobnosti — Dienstbier, Pithart, Komárek, Klaus, Dlouhý — dlouhá řada kádrově značně vylepšené reprezentace.

Na shromáždění RVHP (Comecon) ve Varšavě navrhl Československý zástupce Václav Klaus (jediný, kdo tam k partnerům promluval anglicky, všimli si novináři) radikální přeměnu a třeba i likvidaci tohoto nikdy příliš živého organizmu.

"Klaus je velmi konzervativní ekonom!" zakádroval si nejmenovaný západní diplomat (v *New York Times*, 5. ledna 1990), s odkazem na plány s privatizací průmyslu až v příliš vzdálené budoucnosti.

S tím tedy Klaus souhlasí a není se co divit. Stav Československého veřejného mínění totiž vypadá takto: 47% dává přednost státnímu vlastnictví (čili záruce, že hospodářství se nezmátí), 43% si přeje směs státní kontroly a soukromého hospodaření, a pouze tři ubohá procenta se rozhodují pro kapitalismus. (10)

Klaus zdůrazňuje stanovisko státu nadále se podílet na hospodářské činnosti a poskytovat dosavadní sociální záruky. Současně se ale za nevyhnutelné pokládají tyto opravné kroky: konec centrálnímu plánování a cenovým kontrolám, snížení subvencí a poskytnutí autonomie podnikům, konec monopolům, vytvoření podmínek pro směnitelnost měny — a také připustit jak bankroty, tak nezaměstnanost.

Začínají tu vycházet nové odborné časopisy, například dvouměsíční *BLOC: The Soviet and Eastern Europe Business Journal* či čtvrtletník *Communist Economics* (v jehož prv-

ním čísle je článek právě od V. Klause), za nehorázné předplatné 160 dolarů ročně. Středním či východním Evropanům se rad dostává tedy poženané. Že těžký průmysl je přítěž k neunesení, že automobilka Škodovka je dinosaur, jako bychom to snad nevěděli.

Jan Vaňous, v Československu narozený, velmi vlivný americký ekonom, prezident firmy Planecon, specializující se na výzkum a konzultační expertizu o investičních příležitostech v zemích bývalého vědeckého socialismu, doporučuje svým klientům investovat do turismu a hotelů. Rakousko získá od turistů padesátkrát víc valut než Československo. Telekomunikace je rovněž atraktivní odvětví.

Taková je ve Washingtonu tradice, že ministerstva se v mnohém nedovedou dohodnout. Jablkem významného dlouholetého svazu je otázka, zda a nakolik obchodovat se státy vyhlásivšími historické nepřátelství na smrt nám demokraciím. Ministerstvo obrany usiluje obchodování omezovat a omezene velmi kontrolovat, kdežto ministerstvo obchodu (prodávající oprátky či těž dárce oprátky zvaní) usiluje o opak a State Department pendluje někde uprostřed. Poněvadž profit tady byl vždycky přitažlivější než patriotismus, došlo k dodávkám počítačů na vylepšení sovětského zbrojního průmyslu, elektroniky do sovětských raket a motorů do vozby, která se pak přiválila na Afghánistán.

Úřad zvaný COOM (Coordinating Committee on Multilateral Export Controls) má na seznamu sto tisíc artiklů, které nutno uchránit před boševiky (svého času mezi zakázaná strategické zboží započítali i podpisenky). Teď tedy dochází k aspoň částečné likvidaci embarga, seznam zakázaného zboží se podstatně zkracuje.

Kdysi náš národ strašili plíživou kontrarevolucí, teď se kapitalisté dostávají dost s halasem. Pepsi Cola je v Sovětském svazu už dávno, v Moskvě otevřeli obrovitěho McDonaloda, bude se budovat velehotel Sheraton. A v Polsku ještě větší hotel Marriott, 41 poschodí s kompletně západním managementem. Global Technology Group zavádí tiskárnu v Litvě a výrobu 300.000 mikrovlnných vařičů v Bulharsku.

Nejčileji je ale v Maďarsku: Du Pont, Citibank, Suzuki, General Motors s továrnou na Oply, General Electric s žárovkami Tunggram, Guardian Industries přiváží z Detroitu 100 milionů na výrobu skla, *Playboy* vítězí nad *Penthousem* v soutěži o právo vydávat své nemravnůstky v maďarštině.

V Praze český zpořím vychází jen *Burda*, máme zpoždění. Z publikace State Departmentu (*Eastern Europe, Regional Brief*, 4. prosince 1989) se dozvídám, že obchod s Československem je prozatím třikrát až čtyřikrát menší než s Polskem a Maďarskem (a sedmkrát menší než s Rumunskem!).

Snad tohle zpoždění brzo dožene. Začátkem února na cestě do Moskvy se ministr zahraničí James A. Baker stavěl v Praze (poslední taková oficiální návštěva se konala r. 1973) a závazně přislíbil pomoc v této podobě:

1. Zrušení tzv. Jackson-Vanik klauzule a přiznání doložky nejvyšších výhod.

2. Souhlas k zahrnutí Československa mezi země, v nichž američtí investoři budou kryti pojištěním od Overseas Private Investment Corporation, bez něhož by vesměs nepřišli.

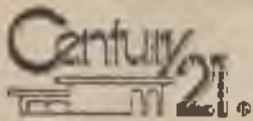
Podporu pro přijetí do Mezinárodního měnového fondu a do Světové banky (odkud Československo v době státnictví Gottwalda a Zápotockého odešlo).

Zřídit v Praze Banku evropského rozvoje (European Development Bank)

Pokračování na str. 1 2
Měsíčník Západ

Proživej svůj život takovým způsobem, abys nemusel skrývat svůj deník. Orben's Current Comedy

Půvab je tělu to, co zdravý duch myslí. La Rochefoucauld

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546

**MILLIE
KOLESKE**

(708) 442-0444
(708) 579-0545

mluvíme česky

Ještě chcete prodávat nebo kupovat zavolejte, prosím.

Na PRGDEJ překrásný, 4 roky starý zděný dům v nové části Westchesteru - 3 ložnice, 3 koupelny, plný sklep, letní kuchyně. Pro velkou rodinu a nebo pro matku a otce.
Zavolejte o další informace!

OPEN HOUSE SUNDAY BRAND NEW DELUXE 2 FLAT

3 Bdrms., 2 Baths ea. floor. Fnsd. Bsmt.
Fully Warranted.

(312) 775-3907 Beeper (312) 514-9167.
BUILDER

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Football and Baseball Cards, Old Tins, Coffe, Tea, Tobacco, Japps Potatoe Chip Cans, Old Magazines, Cracker Jack Items, Iron Mechanical and Still Banks, Marbles, Old Walt Disney Items, Lone Ranger, Batman, Gene Autry, Old Comic Books, Beer Steins and Glasses, Old Postcards.

Call NORM at 863-8979
or 447-7955

Kde možno koupit HLASATEL:

- Austin a Čermák Rd.
Cicero — stánek
- Miloš Pancner
6038 W. Čermák Rd., Cicero
- Prague Sausage
6312 W. Čermák Rd., Berwyn
Pouze nedělní
- Redakce Hlasatele
6426 W. Čermák Rd., Berwyn
- Fred Pancner
6514 W. Čermák Rd., Berwyn
- Hon Oak Park & Čermak Rd.
Berwyn — stánek
- 26th & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & Ridgeland
Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & East Ave.
Berwyn — stánek
- V New Yorku: Candy Store
1437 - 1st Ave., New York, NY
- Optimo — 1508 East 2nd Ave.,
New York City, NY
- Americké velvyslanectví
v Praze

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. : 484-4800

PRODÁ SE

**RODINNÝ DOMEK
VE WESTCHESTERU**

profesionálně stavěný, velký pozemek. Moderní kabinety v kuchyni, 2 velké ložnice, koupelna s keramickými dlaždicemi, jídelna, přírodní krb, hotový basement s barem, patio - velmi čistý! Nízké daně.
\$ 149.900,-

JIŽNÍ BERWYN

Novější dům pro 2 rodiny - 3 BD + 1.
Přijem 1.050,- dolarů za
\$ 149.900,-

Hodláte-li strávit svou dovolenou na Floridě, navštivte resort VERSAILLES COURTS, apartments s kompletně zařízenými kuchyněmi. Měsíčně-týdne, s plnou obsluhou, v letní sezoně od \$185 týdně. Nacházíme se mezi Clearwater a St. Petersburg, jen 15 minut od Gulf of Mexico. Píšte nebo volejte o rezervaci.

LE VERSAILLES COURTS
10464-106th Avenue North
LARGO, FLORIDA 34643
(813) 391-6045

O vaše plné pohodlí se postará krajina
M. Kavka a chotí Yvonne

Nová kniha

Právě vyšla kniha Petra Romana "Vlečen pod šibenici". Autor odsouzený k trestu smrti, očitý svědek, poutavě a s napětím vypráví o období stalinismu v naší vlasti. Kniha by měla být v každé rodině a měli by ji číst příslušníci všech generací. Cena 20 dolarů plus 2 dolary poštovné a expedice. Objednávky: Editions VERITAS, C. P. 2130, Ste-Julie, Qué. Canada J0L 2C0.

STUDENT LOAN PAYOFF PROGRAM

If you're in default on a guaranteed student loan (FISL, GSL, Stafford, SLS, or PLUS loan), you may be eligible to pay it back without penalty or collection charges. For information about this special program, call the guarantee agency that holds your loan, or call the U.S. Department of Education's toll-free number: (800) 333-INFO.

World Understanding Tomorrow Starts With Today's Youth

Be a part of building world understanding by becoming a host family to a student from Australia, Europe, South America, Central America or Japan.

One-year and three-month programs now available.

Call

1-800-766-4656

A Non-profit
Educational
Foundation
Fort Jones, CA

A Public Service Announcement

Help Your Heart

American Heart Association

The Many Behaviors of Stroke

Dealing with the realities of stroke is a difficult challenge faced by the nearly 350,000 stroke survivors and their families and friends each year. Most people are ready to face the physical changes associated with stroke, but not the behavioral, emotional and intellectual changes. While it isn't always easy, with patience and understanding you can help a friend or relative cope with a new way of life.

It's important to understand that strokes affect the brain. A stroke occurs when blood flow to a part of the brain is hampered. When that happens, that part of the brain is permanently damaged.

When someone suffers a stroke, the physical damage usually ranges from minor to severe paralysis on the side of the body opposite to the side of the brain damaged. When the victim suffers left-brain damage, the physical disability will be on the right side of the body. This is called "right hemiplegia." The opposite damage is called "left hemiplegia."

But damage from a stroke is more than physical. It is likely that someone who has had a stroke also will experience behavior changes.

Right hemiplegics (left-brain damage) often have trouble with speech and language. They tend to be cautious, anxious and disorganized when trying new tasks. Keep these suggestions in mind:

- Don't underestimate a patient's ability to learn and communicate even if they can't talk.
- If someone can't talk, try other forms of communication. Pantomime and demonstration are often useful.
- Don't overestimate how well someone understands speech.
- Don't shout. Keep messages simple and brief.
- Don't use special voices — like those you use when you talk to babies.
- Divide tasks into simple steps.
- Give lots of feedback and indicate progress often.

Left hemiplegics (right-brain damage) tend to have difficulties with self-care activities. They also suffer from spatial-perceptual deficits, or the

ability to judge distance, size, position, rate of movement, form and how parts relate to wholes. Left hemiplegics also tend to oversell their abilities. They may be impulsive or careless. When working with people with significant spatial-perceptual deficits, remember:

- Don't overestimate their abilities. Spatial-perceptual deficits are easy to miss.
- Use verbal cues if they have trouble with demonstration.

- Break tasks into small steps and give lots of feedback.
- Watch to see what they can safely do rather than taking their word for it.
- Minimize clutter around them.
- Avoid rapid movements around them.
- Highlight visual reference points.

Stroke victims often have short retention spans and have difficulty generalizing the new things they have learned from one setting to another. They can also suffer varying degrees of sight or hearing loss.

Not all stroke patients are alike. They act differently depending upon what part of the brain was injured, the severity and type of injury, how recently the stroke occurred and their previous personality and behavior.

Nearly 500,000 Americans suffer from a stroke each year. Almost 150,000 of them die, making it the third leading killer of Americans. Currently in the United States more than 2 million stroke victims are living.

For more information on stroke, contact your nearest office of the American Heart Association.

HELP WANTED

The United States Department of State is seeking Czech-language interpreters to work on a contract basis from time to time. Near native fluency in Czech and English is required.

For more information contact Erica or Stacey, collect at:
(202) 647-3493.

(312) 484-1118

marina's

BEAUTY SALON

Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new salon — formerly at 26th St. & Hamlin.

now at

6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

Priemysel' vo Východnom Nemecku.

Jana Gavalcová - rfe

Podľa západonemeckých hospodárskych expertov iba tri z desiatich východonemeckých podnikov prežijú bez úhony prechod k trhovo-orientovanému systému. Na rozdiel od ostatných krajín východného bloku malo Východné Nemecko presne stanovený deň prechodu k zjednotenej mene. Stalo sa tak 2. júla tohto roku. Hneď potom všetkých 2.182 podnikov bude musieť efektívne konkurovať svojim západonemeckým konkurentom, inak nemajú na trhu šancu.

Eufória, spôsobená odstránením Berlínskeho múru dôsledne vymizla v atmosfére bolenia hlavy z ekonomickej reality. Východonemecká vláda nariadila neslýchané zníženie cien, ktorého účelom bolo zbaviť sa nahromadených domácich produktov v skladoch, ktoré nie sú schopné konkurovať západonemeckým produktom, zaplavujúcim trh. Zo stien rozpadajúcej sa továrne na topánky v jednom z berlínskych predmestí 'Goldpunkt' visia doma vyrobené nápisy. Jeden z nich hovorí: 'Čo s nami bude po druhom júli?' Ďalší sa pýta: 'Budú topánky Goldpunkt existovať v zjednotenej vlasti?' Takéto otázky si kladie 1.300 zamestnancov továrne a je zrejme, že nezostanú dlho nezodpovedané. V preplnenom gigantickom Centrálnom obchodnom dome, predávajú ich topánky, práve tak ako takmer všetky produkty domácej výroby za polovičnú cenu tým, ktorí dávajú prednosť lacnému nákupu.

Harry Priesmueth, obchodný riaditeľ firmy priznáva, že podnik má veľmi malé šance na prežitie. Po 2. júli je koniec vládnym subvenciám a my nemáme nijakú možnosť konkurovať západonemeckým a portugálskym výrobkom. V rámci celého obuvného priemyslu je ohrozených 42.000 miest. A sú tu ďalšie podniky. Obrovský, ale zastaralý bavlnený textilný kombinát Baumwolle nemá pre druhú polovicu roku nijaké objednávky a 64.000 robotníkov nevie, čo bude ďalej.

Riaditeľ továrne na automobily -Ifa Kombinát v Chemnitz- Dieter Voigt, odhaduje, že 100.000 z celkového počtu 150.000 zamestnancov východonemeckého automobilového priemyslu, je vážne ohrozených. Niekoľko západonemeckých koncernov, napríklad Volkswagen a Mercedes, začali s Ifou joint ventures, ale ostatní odmietajú investovať do niečoho, čo je viditeľne beznádejné.

BMW poslali nedávno inšpektorov do svojej bývalej továrne v Eisenachu, s úmyslom eventuálnej investície. Po porovnaní terajšej pracovnej linky s predvojnovou skonštatovali, že v roku 1930 vyzerala továreň oveľa lepšie a dnes je všetko na spadnutie. Odhad celkového počtu ohrozených miest v kapacite východonemeckého hospodárstva následkom zjednotenia meny, je ťažko uveriteľný. Západonemecký Norimberský inštitút pre pracovné vzťahy uvádza cifru 300.000, ktorú však východonemecká ministerka práce Regina Hildebrandtová považuje za mimoriadne optimistickú.

Východonemecké zdroje hovoria o štyroch miliónoch, takmer polovici všetkých pracovných síl. Západní investori, do ktorých mnohé podniky vkladali nádeje, sú podozrivo nečinní. Regine Hildebrandtová je presvedčená, že situáciu pomôžu vyriešiť iba obrovské investície Bonnu. Už dnes je v zálohe pripravených 70 miliárd mariek, ktoré podľa internej nemeckej zmluvy majú pokryť deficit, penzie a podpory pre nezamestnaných. Západné Nemecko sotva bude môcť existovať s bremenom tejto zanedbanej a zdevastovanej časti krajiny. Má iba dve možnosti. Investovať, alebo čeliť masívnej nezamestnanosti, spolu so všetkými jej neželateľnými následkami. Navyše - nikto nemôže predpovedať budúcnosť krajiny, ktorej dni sú už spočítané. Podobný proces nemá totiž v histórii obdobu.

Nelson Mandela, vľavo, vůdce Afrického národního kongresu, a Joe Slovo, hlava jihoafrické komunistické strany na sjezdu, prvním na veřejnosti od doby před čtyřiceti lety, kdy byla taková shromáždění zákonem zakázána.

Boj proti drogám v Brazílii.

Mr. Skukálek

Darebáci, hlupáci, zločinci, zbabelci, naničhodníci, ničomníci, nemravníci - ozýva sa éterom. Armando Anaches sa nevyhne nijakému vybranému slovu, keď upozorňuje na obchodníkov s drogami v brazílskom pohraničnom meste Corumba. Od apríla sa stará spolu s ďalšími dvoma redaktormi a dvoma discojockeymi o vysielanie rozhlasovej stanice Klub v mestečku na rieke Paraguay, ktoré má 80 tisíc obyvateľov a patrí na jednej strane Brazílii a za vodou Bolíviu.

Corumba je známa ako východisko turistických výprav do oblastí preslávenej jedinečným bohatstvom zvierat, ktoré fotografi s obľubou vyhládávajú svojimi teleobjektívmi. A hádam aj preto sa stalo v poslednom čase križovatkou obchodu s drogami, od Bolívie cez Rio de Janeiro po Severnú Ameriku a západnú Európu. Hlavným nepriateľom obchodníkov s drogami v Corumbe sa stalo rádio Klub a tým aj získalo povest' ponad hranice brazílskeho štátu Mato Grosso.

10. apríla porušil Armando Anaches obvyklé mlčanie o predávaní drog a ich požívaní v meste a prečítal do mikrofónu mená a adresy 15-tich priekupníkov. 'Keď všetci, vrátane mňa, vedia o koho ide, prečo polícia nič nepodnikne?' - pýtal sa mladý redaktor. A to všetko medzi modernou hudbou z dvoch štúdií, reklamami a miestnym spravodajstvom. Armando Anaches pokračuje vo svojej akcii, čo nevyvoláva nijaké nadšenie nielen u polície kritizovanej za nečinnosť, ale ani u lokálnych politikov, ktorí vidia za jeho činnosťou politickú kampaň proti svojim praktikám. Ale ani miestni obchodníci sa tomu všetkému netešia, pretože sa obávajú pokazenej povesti mesta.

Armando Anaches vie, že sa pustil do nebezpečnej záležitosti. Pre istotu si obstaral pištoľ a dva kroky za ním na ulici kráča jeho telesný strážca. Hovorí: 'Nemám nič proti inštitúciám ale jednotlivci ľahko podľahnú pokušeniu'. Odkedy Armando začal svoju akciu, dochádzajú do rozhlasovej stanice celé hŕby listov, v ktorých poslucháči upozorňujú na priekupníkov s drogami. Armando hovorí: 'Všetko musím preskúmať'. Napokon nerád by očiernil niekoho nevinného. Jazyk však nadrží za zubami. Buď hovorí o 'sociálnej profilaxii' alebo duní do mikrofónu svojím zvučným hlasom: 'Iba ten obchodník s drogami je dobrý, ktorý sedí za mrežami'. Alebo: 'Pre turistov, ktorí sem prídu kvôli drogám, máme pripravený hotel s 10-timi hviezdičkami - totiž mestské väzenie. A potom hovorí šibalsky do ucha: 'Musím vyvolať dojem, že kvákam ako pomätený. Čím viac slov, o to som bezpečnejší.

Nearly half
of all heart attack victims
are born under this sign.

Heart attack is by far the biggest killer of American women, claiming nearly 250,000 lives each year. But there is hope. Thanks to AHA-supported research and educational efforts, millions of women have learned how to reduce their risk. And you can, too, by calling or writing your nearest American Heart Association.

American Heart
Association

Baker též navrhl zřízení kulturních center v Praze a Bratislavě, jakož i znovuoživení po Vítězném Únoru zlikvidovaného konzulátu v Bratislavě (kde působil Clairborn Pell, nynější vlivný senátor a předseda zahraničního výboru). Přípravují se kulturní a studijní výměny, uvažuje se použít Peace Corps při výuce anglického jazyka. (11)

Na tomto poli neehospodářském jsou naši jižní sousedé iniciativnější. Ne tedy já, ale můj maďarský přítel, kolega Paul Marar z Indiana University dovedl zařadit k prospěchu svých soukmenovců tzv. East-Western Forum (150.000 dolarů prozatím). Podarilo se zaangažovat prestižní Hudson Institute, Pew Charitable Trust (ta ročně rozdává 140 milionů, vesměs na zdravotní a výchovné účely), též superbohatou Fordovu a Rockefellerovu nadaci. Přednost Maďarsku jistě bude dávat George Soros Foundation, kterou zřídil Američan-Maďar téhož jména. Na Mararově počínání se významně podílí Sylvia Ostry, bývalá hlava Hospodářské rady Kanady (Economic Council of Canada), což snad by neměla být osoba příliš maďarského původu.

Tyhle rady a poučování by ale mohly snadno pochytil patinu protivněl o misionářství. Toho si jsou Američané našťásti vědomi a otevřeně to řekli. Týká se to například projektu Education for Democracy International, který ve Washingtonu oznámila Federace učitelů (Federation of Teachers). K učení komunismem zanedbaných Evropanů se hlásí Diane Ravitchová, profesorka na Kolumbijské univerzitě. John P. Frank, právník v Arizoně, připravil brožurku o demokratickém vládnutí.

Vítám iniciativu s výukou o parlamentních procedurách, ale před imitací jiných praktik bych varoval. Zejména americkému právnímu systému nechť se Českoslováci — a nejen oni — vyhnou velkým obloukem.

V lednu 1990 vysílala nadace National Endowment for Democracy do Prahy na pomoc Madelaine K. Albrightovou, dceru bývalého československého diplomata Josefa Korbelu. Spolu s ní přijel Richard Holme, britský expert na volební zákony, a Antonio Vitorino, portugalský jurista od ústavního soudu. Odborník Holme v Praze pak doporučoval vyhnout se volebnímu systému proporcionálního zastoupení a přisvojit si systém, který funguje v anglosaských zemích, kde dvě strany spolu tradičně soupeří o moc — tedy kolosální kravinu v československých podmínkách. Madelaine Albrightová-Korbelová byla poražena Walteru Mondaleovi v prezidentských volbách 1984 a víme, jak to dopadlo. Poté v r. 1988 taktéž radila kandidátu Michaelu Dukakisovi s tímž krušným výsledkem. Někdo by snad měl prezidenta Havla upozornit.

Nejsme již prašivci, zaprodanci, agenti Wall Streetu. Předseda vlády Člfa nás zve zpět, alespoň na návštěvu a že každá pomoc bude vítaná. V Lidové demokracii (9. prosince 89) jsem četl výzvu "Pomohou krajané?" Navrhuje se vytvoření nadace a zorganizování jiných iniciativ.

Není nás tu málo, od socialistického budování odešlo několik set tisíc a většinou to nebyli blbci, ti, co našli dost odvahy začít nový život v neznamu. Jenže ve srovnání s našimi dvěma sousedy, zejména s Maďary, zas dopadneme ne moc slavně. Oni se prosadili lip v politice, ve vědách, v průmyslu. George Soros je jen jeden z ochotných vlasteneckých velmožů. Mezi Poláky se hodně dočítáme o investorce Barbaře Piasecké, bývalé služebné. (12) Z našinců projevil prozatím iniciativu jen Tomáš Baťa, průmyslník neznámějšího jména. Jiří Waldes (Kohinoor, továrny v USA, Portoriku a Španělsku), kdysi můj blízký přítel na mě už dvacet let nemluví a tak nemám tušení, zda miní něco ve staré vlasti počít. Na kanadského miliardáře Štefana Romana nelze spolehnout ze dvou důvodů: jednak jeho zarputilý slovenský separatizmus a jednak už je nebožtík. Máme tu pak několik malých českých milionářů (např. elektronika), ale ti se vesměs věnují svému podnikání a nikoliv jimi úspěšně opouštěné vlasti.

Některé se ale třeba budou věnovat. Mám přítele v Pretorii v Jižní Africe. Přijel tam před dvaceti lety, bez peněz, anglicky neuměl ani slovo, teď tam vlastní továrnu solidního rozsahu. Včera jsem od něho dostal dopis, kde oznamuje, že se jede podívat do Prahy a dodává: "Umysly mají dobře. Jediné, co mi dělá starosti je, zdali ti lidé, kteří měli mozol na bradě, jak se opírali o lopatu, s ní začnou házet..."

Co naši sportovci, zejména miliónaři Ivan Lendl a Martina Navrátilová? Zkušenosti s dřívějšími marnými pokusy získat od nich (z daní odepstatelný) příspěvek pro činnost exilového nakladatelství nás vybavily oprávněnou skepsi. A vskutku, když z iniciativy nadšenců ve Washingtonu došlo ke zřízení The Free Czechoslovakia Fund, dotyční šampioni nedali ani halíř. Rovněž ani halěrem nepřispěla Československo nikoliv v dávne minulosti opustivší manželka miliardáře Donalda Trumpa. A co naše krasavičky modelka Pavlína Pořízková? Ta si střádá na nákup zámku ve Francii, na řece Loiré.

V Československu se stále udržuje při životě dokonale lichá představa, že my tu jsme všichni velmoži a lakota nam brání přiznat se ke správnému stavu věci. Slavnému členovi naší redakční rady vzkázalo jedno z největších pražských nakladatelství, zda by neměl zájem si ten jejich národní podnik koupit. "Řekni jim, že momentálně kupuješ Hradčana," poradil jsem mu.

ZAJÍMAVOSTI

Americkým občanem, který dojíždí nejdál z domova do práce je bezpochyby čtyřicetiletý reklamní odborník Red Conclin. Kdyby právě z tohoto důvodu nebyl odměněn v jedné soutěži rozhlasovým auto-stereo-přijímačem, americká a světová veřejnost by se to asi nikdy nedověděla. Teď tedy ví, že Red urazí denně do svého zaměstnání a zpátky 657 - slovy šest set padesát sedm kilometrů. Cesta z jeho bytu v Darienu ve státu Connecticut do Bostonu a zpět mu prý trvá, jak řekl při této slavnostní příležitosti novinářům, 7 hodin. "Je to vlastně legrace, jak si člověk na určitý rytmus zvykne a nezdá se mu ničím vyjímečným", dodal. Proč si nenajme byt alespoň o 200 až 300 kilometrů blíž svému pracovišti - což by ve Spojených státech neměl být problém - neprozradil. Asi se ho na to ani nikdo neptal. - Senzace je senzace!

Se/m.

Rodeo v Calgary, Alberta.

Mrs. Gavalcová

Keď niekto hovorí o kovbojoch, je takmer isté, že sa vám pred očami vybaví známe scenérie amerického divokého Západu - Dodge City a Tombstone, fanúšikom Johna Forda, Juarez a Hidalgo, ctiteľom špagetových westernov. Existuje však ešte ďalší divoký Západ. Od čias, keď v roku 1880, dobudovali železnicu až do Canadskej Albery a urobili z nej najväčšieho producenta hovädzieho mäsa, stala sa západná Alberta práve tak domovom kovbojov, ako Severná Amerika. A najbohatšie rodeo na svete sa každý rok v júli koná v Alberte - vlastne v Calgary, a nie v Spojených štátoch, akoby si mnohí mysleli. Na 10 dní Calgary zabudne, že je naftovým mestom mrakodrapov, zdvíhajúcich sa z prerie ako mini Manhattan a zmení sa na tradičné mesto divokého starého Západu - takmer na každom obluku visia veľké karikatúry koňov, býkov a kráv a dokonca i chladný interiér bank sa odrazu stane akousi ponáškou na staré, dobré bankové časy, pretože okolo pultov sa objavia drevené bránky, tabule a nápisy.

Bankovní úradníci, predavačky a vôbec celý svet businessu vymení svoje triezve obleky za kockované košele, Lewisky a čižmy Tonyho Lamu, ktoré odrazu každého povýšia na giganta, a hlavne začnú poriadne hlboko do peňaženky. A to všetko kvôli rodeu, či stampede, ako ho volajú Calgarčania, ktoré sa tu koná od roku 1912. Kedysi jednoduchá oslava každodenných povinností rančero a farmárov, dnes jedna z hlavných turistických atrakcií a magnet pre všetkých rodeo jazdcov nielen z Kanady ale i zo Severnej Ameriky a dokonca z Austrálie. Kvalifikujú sa podľa toho, koľko peňazí sa im podarilo vyhrať v ostatných rodeoch, ktoré sa konali počas roka. O ceny, v celkovej hodnote 1 milióna sa preteká v piatich disciplínach: jazda na mustangovi bez sedla, a so sedlom, chytanie do lasa, jazda na býkovi a zápas s volom. Každá z nich má svoje špeciálne kritériá, ktoré sotva ktorý divák pochopí, každý deň sa počet prípadných víťazov znižuje až ich naozaj zostane iba pár - tí, čo bojujú o veľké peniaze.

A nesmieme pravdaže zabudnúť na bizarný šport dojenia divokých kráv, ktoré pripomína pantomímu. Jedno sa nedá poprieť, odvaha nesmie chýbať tomu, kto galopuje na divokej krave, spúta ju a drží, zatiaľ čo sa druhý, rovnako odvážny jednotlivec pokúša naplniť flášu mliekom. Ten, komu sa ju prvému podarí celkom naplniť, vyhráva. Ak sa vám zdá, že pre zvieratá sú v tieto športy trochu prikruté hoci je to takmer vždy jazdec, ktorý je na tom pri každej zrážke horšie, - môžeme vás ubezpečiť, že kanadská Spoločnosť pre ochranu zvierat je na rodeu veľmi početne zastúpená a udeľuje pomerne šťavnaté pokuty po každý raz, keď sa jej zdá, že zviera zbytočne trpelo. Pre tých, ktorí sa nezúčastňujú na zápasoch, je tu obrovský trh v priestoroch rodea, raňajky na ulici, rovno pod oknami kancelárií naftových spoločností, už tradične za ne netreba platiť, a pravdaže hracie pulty a automaty. Jediným miestom, kde nepanuje rodeová atmosféra je kasíno, kde je nemysliteľné akékoľvek ujúkanie ktoré sa ozýva všade inde. Ak sa návštevníkovi preje scenéria kovbojov a býkov, môže sa obrátiť k druhej, nemenej prítiažlivej. Calgary je ideálne situované u päty Kamenných hôr a po chvíľke jazdy autom sa ocitne v ohromujúcej scenérii parku, kde jeleni a lane spokojne pochodujú pomedzi pínie, lemujúce cestu a kde sa pokojne môže stať, že ho zastaví strážca parku, aby ho varoval pred medved'ím. Na druhej strane leží Drumheller, mesačná krajina údolie s vetrom ošľahanými kameniskami v tvare hríbov, nazývanými hoodoos a s opustenými uholnými baňami. Vôbec si nie je ťažké predstaviť opätovné nakrúcanie úspešného filmu 'Jeden milión rokov pred naším letopočtom'. Napokon, našli sa tu najdokonalejšie skameneliny dinosaurov, aké kedy ľudia objavili a väčšinu z nich si návštevník môže obzrieť v ned'alekom Tyrellovom múzeu.

Ale nikto si nenechá ujsť posledný deň stampede, keď každý posledný zápas prinesie svojmu víťazovi 50.000 dolárov. Kovboji sú i za normálnych okolností mužovia mlčanliví, ale v tento deň sú mimoriadne tichí. Všetka ich pozornosť sa upína na vlastný krok, hod, skok či akýkoľvek iný, mimovol'ný či naplánovaný pohyb. Pri jazde na mustangovi či býkovi vyhrať 50.000 trvá iba 8 sekúnd. Keď sa otvorí brána a beštia vbehne dnu, zmieta jazdcem ako s vreckom zemiakov, jeho hlava lieta zozadu dopredu a z boku na bok v zimomriavky nahánajúcej rýchlosti. A všetkému tomuto zmiataniu, rozumejú iba sudcovia, ktorí vyslovujú konečný verdikt. Ale všetci kovboji svorne priznávajú, že je to najelastickejších osem sekúnd v ich živote. Keď sa zvířený prach usadí, sú tu víťazi a sú tu porazení, ktorí odchádzajú bez ničoho, zaplatiac si všetky výdavky a niekoľko sto dolárov vstupných poplatkov. Mnohí z nich si dokonca odnášajú zlomené zápästie, či prasknuté kl'účne kosti. Veľká väčšina z nich sa vráti na ranče, ktoré vedú, či pomáhajú viesť, s mysl'ou upretou už na ďalšiu príležitosť.

RICHARD HANZLÍK
MIROSLAV HANÁK

LAFAYETTE

Historický román Richarda Hanzlíka a Miroslava Hanáka "Lafayette" si môžete objednať na adrese:

Richard Hanzlík
132 Glendale Ave.,
Toronto, Ont.,
M6R 2T2
Tel.: 537-1686
Cena: \$ 15.00 plus poštovné.